

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин та національної безпеки
Кафедра національної безпеки та політології

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра на тему:
«Дилеми формування політики США щодо України в період російсько-української війни»

Виконав студент II курсу, групи МПл-21
Спеціальності 052 «Політологія»
Трофимов Андрій Євгенійович

Керівник – доктор політичних наук, професор, Мацієвський
Юрій Володимирович
Рецензент – доктор політичних наук, професор, Худолій
Анатолій Олексійович

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США	10
1.1 Пріоритет балансу сил та стримування загроз у неореалістичній парадигмі зовнішньої політики США	11
1.2 Ідеалістичні та реалістичні погляди американських дослідників на політику США в Україні.....	16
Розділ 2. ПОЛІТИКА США ЩОДО УКРАЇНИ З ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ	25
2.1 Питання України у сприйнятті адміністрації Джозефа Байдена	26
2.2 Громадські настрої у США з приводу підтримки України.....	38
2.3 Вплив російської дезінформації на політику США щодо України.....	43
Розділ 3 ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКИ США ЩОДО СВОЇХ СОЮЗНИКІВ ...	52
3.1 Вплив зовнішньополітичного підходу США на своїх партнерів та союзників	53
3.2 Оцінка ефективності української політики США	66
Висновки.....	76
Список використаної літератури.....	78
Додатки	85

ВСТУП

Постановка проблеми: З початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну стало зрозуміло, що війна має значний вплив на міжнародну політику та безпеку. Ставлення до Києва як до союзника, партнера чи «заднього двору Росії» з боку США виявляє складний вибір між підтримкою суверенітету України та збереженням стабільності в регіоні, між відстоюванням демократичних цінностей та уникненням ескалації з Москвою, а також між бажанням впливати на вирішення конфлікту та униканням прямого військового зіткнення з РФ. Ці дилеми цікавили дослідників ще до повномасштабного вторгнення та породжують дискусії після нього. Зокрема Д. Міршаймер, С. Пайфер, С. Чарап, Д. Гербст та багато інших експертів висловлюють різні, інколи протилежні оцінки причин та можливих шляхів закінчення війни. Не менші розбіжності помітні й серед американських політиків, зокрема демократів та частини республіканців у тому, як виділяти допомогу Україні та чи надавати її так довго, як це буде потрібно. Головне питання поточної політики США полягає у тому чи Україна не має програти та чи може вона перемогти. Відсутність єдності також стала проблемою і зумовила початок ревізіоністських дискусій про роль Вашингтону у міжнародній політиці. З іншого боку у США існують внутрішні чинники, які впливають на війну та відносини з Україною. Це криза прийняття рішень щодо важливих викликів, внутрішньополітичні розбіжності щодо обсягу та тривалості допомоги Києву, перегляд ролі Вашингтону у міжнародній політиці, які ускладнюють двосторонні відносини. Відтак, у цій роботі ми спробуємо пояснити чому не вирішеність внутрішніх та зовнішньополітичних суперечностей призвела до непослідовної підтримки України під час адміністрації Дж. Байдена?

Огляд літератури:

В академічних колах США існують різні точки зору про те, як американським адміністраціям слід поводити себе з питанням підтримки України. Дослідники

також розділилися у думках щодо підходів у вирішенні та розумінні російсько-української війни. В консервативному дискурсі домінує думка, яку висловив американський політолог Джон Міршаймер. Він вважає, що розширення НАТО на схід після розвалу Радянського Союзу розглядалося Росією – а радше Путіним та його командою – як екзистенційна загроза їхній «легітимній сфері інтересів» у Східній Європі. Таке пояснення підтримують ті аналітики, які притримуються реалістичного погляду на міжнародні відносини¹. Критика цієї позиції відображена у статті Я. Дуткевича та Я. Смоленського про брак знань щодо історії досліджуваного регіону та його політичної особливості. Незважаючи на те, що Міршаймер робить гучні заяви про причини конфлікту і рецепти його припинення, в тій мірі, в якій він використовує первинні дані або робить емпіричні заяви, він часто покладається на поверхневе або вибіркове використання джерел. З одного боку, його думки є обґрунтованими, а з іншого - він однобоко висвітлює причини та хід російсько-української війни з 2014 року². Існують й інші пояснення, зокрема Самуель Чарап, експерт Rand Corporation вважає, що Україні варто починати шукати дипломатичні шляхи для припинення війни тому, що навіть успішний український контрнаступ не зупинить війну. На практиці перемир'я може означати зупинку вогню з обох сторін. Дослідник наводить приклад так званого «Корейського сценарію», коли сторони перебувають у стані війни, але зберігають умови перемир'я, та все ж це не дає чіткого розуміння того, як мають виглядати кордони, та чи є це гарантією реального миру. Проте Чарап наголошує, що дипломатія є чутливим процесом, тож варто зробити так, щоб це не виглядало як зміна політичного курсу чи відмова від підтримки України³.

¹ Mearsheimer, John J. "Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault: The Liberal Delusions That Provoked Putin." *Foreign Affairs* 93, no. 5 (2014): 77–89. <http://www.jstor.org/stable/2448330>

² Dutkiewicz, J., Smolenski, J. Epistemic superimposition: the war in Ukraine and the poverty of expertise in international relations theory. *Journal of International Relations and Development* (2023). <https://cutt.ly/TwTfBuMQ>

³ Charap S. An unwinnable war: Washington needs an endgame in Ukraine. *Foreign Affairs*. URL: <https://www.foreignaffairs.com/ukraine/unwinnable-war-washington-endgame>

Інша група дослідників концентрується на важливості підтримки України. Колишній посол США в Україні, а нині старший директор Євразійського центру «Атлантичної ради» Джон Гербст заявив, що адміністрація Байдена та сам президент не робить чітких меседжів щодо зовнішньої та внутрішньої аудиторії. Також він зауважив, що «ревізіоністський Кремль, ядерна супердержава, хоч і зі слабкою економікою, прагне нав'язати системну зміну через пряму агресію. І це критичний виклик, який хвилює Сполучені Штати. Якщо ми визначаємо проблему у такий спосіб, то 55 мільярдів доларів, які ми щорічно надаємо Україні, економічної та військової допомоги, не є такою надзвичайною кількістю іноземної допомоги»⁴. Гербст у своєму коментарі уникає розгляду питання позиції адміністрації Байдена щодо не програшу України, який відповідно не буде перемогою для Києва. Більшість американських дослідників звертають увагу на закінчення війни дипломатичним та шляхом підтримки України, але не звертаються до проблемних чинників, які прямо впливають на прийняття рішень в американському політикумі.

Теоретична основа дослідження: У цій роботі я буду використовувати поняття «м'якого балансування», запозичене з теорії неореалізму для пояснення логіки дій адміністрацій президентів США. Це поняття вперше використав Кеннет Волтц у статті «The Emerging Structure of International Politics». Волтц стверджував, що баланс сил є повторюваним явищем. Країни у цій логіці постійно намагатимуться збалансувати дії могутнього гравця, що має непередбачувану силу, яка може в будь-який момент перерости у війну. Через це держави схильні вступати в союзи для збалансування впливу гегемона (США)⁵.

Звідси поняття «Soft balancing» означає дії держав та координацію зусиль для збільшення витрат гегемона, що є активним зовнішньополітичним гравцем.

⁴ Stepping into focus: Africa, BRICS, and the war in Ukraine. *Atlantic Council*. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/event/stepping-into-focus-africa-brics-and-the-war-in-ukraine/>

⁵ Waltz K. N. The emerging structure of international politics. *International security*. 1993. Vol. 18, № 2. p. 44. URL: <https://doi.org/10.2307/2539097>

М'яке балансування не передбачає використання сили чи примусу, а використовує спосіб впливу через міжнародні організації. Насамперед це пов'язане з позбавленням зовнішньополітичної легітимності гегемона.

Крім того я буду використовувати поняття «балансу загроз», яке розробив неореаліст Стівен Волт. Ідея балансу загроз означає, що держави переважно оцінюють те, як змінюється регіональний, а не глобальний баланс сил. Такий погляд є характерним як для російського, так і для американського керівництва. Дві концепції «М'якого балансування» та «балансу загроз» пояснюють логіку дій адміністрацій президентів та їх реакцію на війну в Україні.

Предмет дослідження: чинники прийняття політичних рішень у США, які прямо чи опосередковано впливають двосторонні відносини з Україною під час війни.

Мета: на основі аналізу вказаних чинників визначити стратегію та кроки держави-партнера у найближчому майбутньому і зрозуміти як діяти Україні у ситуації збереження, збільшення чи зменшення військової та фінансової допомоги з боку США.

Завдання:

1. Виявити головні аргументи американських дослідників щодо російсько-української війни.
2. Дослідити настрої американського суспільства та політикуму щодо продовження підтримки України.
3. Визначити чинники, які впливають на прийняття рішень адміністрацією США щодо війни в Україні.
3. На основі відкритих даних виявити, чи існує можливість збереження американського лідерства в Європі.

Дані та методи: в роботі проаналізовано виступи президентів США, спікерів Конгресу, опитування від інституту Геллапа, Kiel Institute та КМІС щодо

підтримки американського суспільства допомоги Україні. Аналіз think tanks щодо ролі США у війні, медіа-дані риторики американських медіа щодо війни, санкцій, допомоги Україні, російської дезінформації на політичні процеси США від Тексти.org.ua. Зовнішньополітичні ініціативи США в Україні після 1991 року. Рішення адміністрацій Трампа, Байдена у контексті війни в Україні. Методологією роботи є використання дискурс-аналізу для аналізу промов Байдена, політичних заяв республіканців, медійних матеріалів для виявлення наративів про Україну, які спршують виявлення справжні цілі, наслідки та можливості зміни ситуації. Контент-аналіз: зміст медіа та офіційних документів. Порівняльний аналіз: порівняння політик адміністрацій Байдена, Трампа, щодо України та аналіз підходів США до війни⁶. Кількісний аналіз: аналіз трендів в американському суспільстві щодо підтримки України, опитувань українського суспільства стосовно лідерства США та ЄС. Кейс-стаді: ключові події та рішення підтримки Києва Вашингтоном. Теоретичний аналіз: концепції теорії неореалізму (“м’яке балансування”, “баланс загроз”) для пояснення логіки зовнішньої політики США.

Концептуалізація та операціоналізація понять:

Американська адміністрація – це сукупність органів виконавчої влади США, яка включає президента, віце-президента, кабінет міністрів, федеральні департаменти і агентства. Адміністрація відповідальна за реалізацію законів та державного управління.

Президент: глава держави та уряду, який відповідає за керівництво виконавчою владою та виконання законів. Президент відповідальний за управління

⁶ Мацієвський Ю. В. Як писати наукові роботи з політології? : [навчальний посібник] Видання друге, перероблене і доповнене / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 148 с.

збройними силами США, зовнішню політику країни, призначаючи послів, укладаючи договори та представляючи державу на міжнародній арені.

Віце-президент: заступник президента (виконувач обов'язків президента за його відсутності або неспроможності). Віце-президент є головою Сенату. Його голос є вирішальним у разі рівного результату голосування.

Кабінет: Уряд, що складається з віце-президента та 15 виконавчих департаментів, глави яких відповідають за певну сферу. Роль Кабінету полягає в тому, щоб консультувати президента з будь-якого питання, яке йому може знадобитися.

Федеральні агентства та департаменти: Органи, що забезпечують національну безпеку, займаються екологією, економічною регуляцією тощо. Незалежні агентства ЦРУ та Федеральна резервна система незалежні від кабінету.

Взаємодія із законодавчою владою: Адміністрація президента прямо відповідальна за реалізацію законів, прийнятих Конгресом. Глава держави подає проєкт бюджету, що визначає фінансування ініціатив та програм адміністрації.

Неореалістична стратегія – це підхід американських адміністрацій у веденні своєї зовнішньої політики, який базується на теорії неореалізму та сприйнятті міжнародних акторів як захисників своїх національних інтересів.

Відсутність наддержави: поява нових центрів сили та економічних альянсів зумовила зникнення контролюючої ролі Вашингтона на міжнародній арені. Сама теорія визначає систему взаємодії держав як анархічну, що супроводжується неможливістю забезпечити сталий порядок і безпеку. Отже, гравці роблять ставку на розбудову не колективної, а власної національної безпеки в анархічній системі міжнародних відносин.

Балансування впливу США: держави хочуть збалансувати впливовість США на зміну світового порядку денного. Створення альянсів (БРІКС, ШОС) для того щоб запобігти домінуванню Вашингтона у ключових регіонах для слабших

міжнародних акторів. Наразі головною логікою американських адміністрацій залишається збереження балансу і рівноваги в уже існуючих альянсах.

Реалістична, раціональна поведінка: Країни Глобального Півдня та Півночі діють раціонально з огляду на свою безпеку та виживання шляхом збільшення зон впливу та економічної експансії. Відбувається підбір оптимальних стратегій, які дозволяють захищати свої національні інтереси.

Збройні сили: Збройні сили є основою забезпечення інтересів та безпеки США. Відбувається нарощення та модернізація військової спроможності для того щоб захистити свої інтереси та вберегтися від можливих загроз із боку КНР, Ірану, Північної Кореї та Росії.

Стратегічна взаємодія: США роблять ставку на використання «м'якої сили» на основі своєї стратегії, спостерігаючи за реакцією інших гравців на свої дії та використовуючи інструменти зовнішньої політики, що не передбачають застосування сили, зокрема спеціальних інформаційних операцій, санкцій та дипломатичного тиску.

Головні тези: Думка громадськості в США опосередковано впливає на надання допомоги Україні. Суспільна думка у США показує, що виборці все ще виступають за продовження надання допомоги, але воліють встановити ліміти фінансової допомоги. Згідно з опитування інституту Gallup за 2 листопада 2023 року 41% американців загалом вважають, що США роблять занадто багато, і ця цифра зросла з 24% у серпні 2022 року та 29% у червні 2023 року. 33 % порівняно з 43% у червні, кажуть, що США роблять достатньо, тоді як 25% вважають, що США роблять недостатньо⁷.

Американці підтримують звільнення території України. У серпні 2022 року більшість (66%) американців вважали, що США повинні підтримати Україну у поверненні її колишньої території, навіть якщо це призведе до затяжного

⁷ Younis M. American views on the ukraine war in 6 charts. Gallup. URL: <https://news.gallup.com/poll/513680/american-views-ukraine-war-charts.aspx>

конфлікту, але 54% американців все ще дотримуються цієї точки зору⁸. 43% виступають за те, щоб США намагалися допомогти швидко закінчити війну, навіть якщо це означає, що Україна поступиться територією Росії.

Погляд американців на кількість фінансової допомоги Україні з часом змінився. Опитування проведене з 4-16 жовтня 2023 року про ліміти фінансової допомоги Україні показали, що 61% американців вважають, що фінансова підтримка, яку Київ отримує від Вашингтона, повинна бути обмежена, причому більше восьми з десяти республіканців поділяють цю думку. Тридцять сім відсотків американців, у тому числі 65% демократів, вважають, що США повинні продовжувати надавати допомогу доти, доки Україна її проситиме.

Робота вносить новий погляд на основні дилеми прийняття рішень всередині США стосовно своїх союзників та партнерів та може допомогти зрозуміти як їх збереження може вплинути на підтримку України у період адміністрації Д.Трампа.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США

США - країна, яка, маючи неофіційний статус наддержави та фактично визначаючи долю демократичного світу, ставилася до своєї зовнішньої політики досить необачно. Зі зміною доктринальних підходів, розуміння нового мінливого світу, економічні пертурбації, - все це сприяло відходу від інтервенціоністського сприйняття Сполучених Штатів. Ілюзії швидко зникають, особливо коли образ лишається, а політичні підходи змінюються, коли друзі стають ворогами, або нейтральними партнерами, чи коли «особливий підхід», «недопущення ескалації» стають сучасними гаслами західної дипломатії. Втручання у справи

⁸ Younis M. American views on the ukraine war in 6 charts. Gallup. URL: <https://news.gallup.com/poll/513680/american-views-ukraine-war-charts.aspx>

інших держав задля захисту демократії не було трендом у США аж до закріплення Ялтинсько-Потсдамської системи. Цьому сприяв неореалізм, який став напрямом мислення адміністрацій президентів із затуханням соціалістичного табору та фактичним зникненням тренду «боротьби з інтернаціональним комунізмом». Ставлення Вашингтону до своїх союзників, партнерів та ворогів змінювалося зі зменшенням рівня ескалації та залученням у потенційну війну, яка не була популярним явищем серед американських громадян, що змушувало політиків йти на ізоляціоністські заходи з метою заспокоєння виборців. Мислення дослідницького, політологічного середовища змінилося з новими реаліями багатопolarity, «кінцем історії» та врахуванням інтересів нових гравців. Таку країну, як Україна, розглядали крізь призму неореалістичної стратегії та нового підходу, який поставив США в позицію не надійного союзника. Київ, не будучи сильним гравцем, вийшов зі сфери пріоритетних інтересів США з розпадом СРСР. Неореалістичному напрямку політики Вашингтону на пострадянському просторі посприяла стратегія ядерного роззброєння та демократизація Росії. Цей принцип почав коригуватися тільки з початком російської анексії Криму, де виникла потреба в реакції на дії Кремля щодо України. Структурний реалізм керував основними процесами прийняття рішень щодо зовнішньої політики Києва, яка опинилася у пастці логіки американських адміністрацій.

1.1 Пріоритет балансу сил та стримування загроз у неореалістичній парадигмі зовнішньої політики США

Починаючи з 1991 року стратегічний підхід США коригувався і вилився у домінування неореалістичного напрямку у політиці більшості сучасних американських адміністрацій. Цей підхід був покликаний адаптувати зовнішню політику під новий світоустрій. Теорія реалізму не мала популярності після розпаду Радянського Союзу, що створило певний вакуум нового сприйняття Східноєвропейського регіону. Згідно з дослідженням політолога Джозефа Маккея, Кеннет Волтц, як теоретик міжнародних відносин працював над

розвитком неореалізму, що поєднував принцип класичного реалізму з лібералізмом. Маккей аналізує зміни мислення Волтца, які базувалися на подіях Холодної війни та сучасній політиці США. Спочатку теорія здавалася логічною, на думку Волтца, але згодом він змінив свої погляди через посилення побоювань після закінчення біполярності та зростання американської однополярності. У міру того, як інтервенціонізм розширювався в 1990-х роках і пізніше, він розмірковував над тим, чому структурні обмеження іноді не могли сформувати зовнішню політику Вашингтона: «Коли демократія на підйомі... інтервенціоністський дух процвітає. Ефект посилюється, коли одна демократична держава стає домінуючою, як зараз Сполучені Штати»⁹. Кеннет Волтц активно критикував порядок денний після Холодної війни: «Подумайте, що могло б не статися, якби кількість великих держав не скоротилася до однієї. Маючи сильний Радянський Союз на задньому плані, Сполучені Штати не змогли б розпочати стрімке вторгнення до Іраку в 1991 році, побоюючись, що Радянський Союз діятиме на захист своєї держави-клієнта. І тоді не було б війни в Іраку, тому що сильний Радянський Союз не дозволив би Іраку анексувати Кувейт. Німеччина не змогла б возз'єднатися. НАТО не було б розширено на схід. Югославія не розпалася б на частини. Навіть терористична діяльність була б приглушена»¹⁰. Волтц після завершення протистояння США з СРСР не бачив жодних перспектив для розсудливості в американській зовнішній та безпековій політиці та не мав жодних підстав вважати, що це зміниться. За відсутності структурного впливу біполярності, він все більше приділяв уваги пошукам нових зовнішніх обмежень. Стаття Кеннета Волтца «The Emerging Structure of International Politics» 1993 року відобразила дії нових потенційних конкурентів, або ж «балансерів» впливу Вашингтона на міжнародній арені. Потенційні конкуренти США: ФРН, Японія та КНР, на думку автора, стрімко розвиваються.

⁹ MacKay J. "Making democracy safe for the world": Kenneth Waltz on realism, democracy, and war. *International studies quarterly*. 2024. Vol. 68, № 3. p. 112. URL:

<https://doi.org/10.1093/isq/sqae112>

¹⁰ Waltz K. *Imbalance of power: US hegemony and international order* : Book / edit. W. Zartman. Boulder : Lynne Rienner, 2009. p. 27-36

Росію ж політолог ставить на останнє місце і згадує її побіжно в контексті крупної регіональної держави з відсталими технологіями. Він доходить висновку, що свій розвиток та процвітання ці гравці переведуть на військово-політичні рейки в ключових для них і Сполучених Штатів регіонах. Волтц пише про це так: «Країни завжди вели між собою боротьбу за багатство та безпеку і це часто виливалося у конфлікти. Тоді чому майбутнє має відрізнятись від минулого? Зважаючи на можливість конфлікту і необхідність відстоювати власні інтереси, можна лише дивуватися, чому економічно потужна держава може відмовлятися від володіння зброєю, яка так чудово проявила себе у якості інструменту стримування»¹¹. Волтц також згадує французького теолога Франсуа Фенелона в контексті поведінки міжнародних гравців про те, що країна, яка має велику силу не буде вести себе скромно досить тривалий час. Коли певна держава набирає військову, економічну, дипломатичну та інші потуги, вона намагається балансувати вплив іншого крупного міжнародного суперника. Думки Кеннета Волтца відобразилися у появі феномену «м'якого балансування» - це скоординована поведінка країн для збільшення витрат держави-гегемона, що є активним зовнішньополітичним фактором. М'яким його називають через ненасильницький характер, який не передбачає застосування ультиматумів, військових мобілізаційних процесів. Спосіб голосування у міжнародних організаціях дає змогу м'яко балансувати вплив гегемона з метою позбавлення його зовнішньої політики легітимності. Частково ця концепція відповідала дійсності, але розбалансування впливу США сприяло укріпленню позицій країн-балансерів, з яких вийшла лише Японія, а приєднався майже увесь Глобальний Південь.

Іншим аспектом, який відображає американську зовнішню політику є концепція «балансу загроз», розроблена неореалістом Стівеном Волтом у статті «Alliance Formation and the Balance of World Power». Згідно з цією теорією

¹¹ Waltz K. N. The emerging structure of international politics. International security. 1993. Vol. 18, № 2. p. 44. URL: <https://doi.org/10.2307/2539097>

держави обирають собі союзників зважаючи на загрози, які вони відчують з боку інших. Волт зосередився на поясненні двох напрямів поведінки країн: балансування, коли країни створюють альянси проти інших держав, які вони вважають загрозою для своєї безпеки. Це відбувається й тому, що гравці хочуть збалансувати силу або вплив країни, яка потенційно становить загрозу їхньому суверенітету. Наприклад, альянс утворюють, щоб убезпечити себе від мілітаризації сусідньої економічно потужної держави. Термін «бендвагонінг» означає, що держави приєднуються до альянсів з тими, хто вже набув силу або є домінантним гравцем. Сутність цього терміну полягає в об'єднанні з потужними країнами, сподіваючись таким чином отримати ряд переваг від їхнього міжнародного статусу, захисту або ресурсів. Інші маленькі державні утворення можуть попросити протекції у сильнішого гравця відчуючи екзистенційну загрозу. С. Волт висловив досить логічну аргументацію у своїй статті про те, що структура міжнародної системи впливає на формування альянсів. Якщо взяти за приклад багатополярну систему, то держави зазвичай обирають бендвагонінг як міжнародний підхід балансування. Фактор регіону або ж географічне розташування також врахований Волтом як значущий показник «балансу загроз». Враховуючи регіональні особливості: ідеологічну спрямованість, географічне розташування, історичні зв'язки, які є основоположними у виборі альянсів. Наприклад, формування союзу Країн Осі відбувалося на основі спільної ідеології фашизму. Розташування ж держави мало значення для США в контексті доктрини Монро, яка зобов'язувала Вашингтон гарантувати незалежність Латиноамериканських країн, захищаючи таким чином свій вплив в регіоні та їхній суверенітет. Історичні ж зв'язки, як приклад, відображені у відносинах між Британією та Францією. Обидві уклали союз на основі збалансування мілітаризації Німеччини. Дослідник виділяє наступальні спроможності та інтервенціоністські наміри як наочні критерії сили. На відміну

від теорії балансу сил Волт запропонував заміну поняття сили на загрози, які є різними тригерами для держав-балансерів¹².

Обидва погляди відображали поведінку США в питаннях співпраці зі своїми союзниками після Холодної війни. Інтервенціонізм був переведений у сферу боротьби на дипломатичному та економічному рівні балансуючи таким чином вплив конкурентів. Проте дії політиків не завжди були такими. Президент Буш та його одноосібні дії після вторгнення в Ірак і Афганістан є прикладом національних інтересів продюкованими окремими політиками. В цьому аспекті можна застосовувати ідею рефлексивного реалізму¹³. Американські політики почали здійснювати пошук інструментів зовнішньополітичного стримування нових крупних гравців КНР, ФРН та РФ, які вже не мали статусу другорядних держав, і з ними слід було рахуватися враховуючи їх інтереси. Концепція Волта «Баланс загроз» пояснює непорозуміння між Києвом та Вашингтоном після 1991 року, коли питання контролю ядерного озброєння стояло дуже гостро. Головна думка була у ненасильницькому підході та врахуванні думок держав-балансерів США. Білий Дім в комунікаціях та взаємодіях з Москвою поставився з розумінням, щодо побоювань розширення НАТО на схід та контролю ядерної зброї, яке стало ключовою розбіжністю між Україною та США. В американських адміністраціях розуміли, що новий світ не будується на біполярному протистоянні, а змушує шукати компроміси та рішення виходу з кризи, але мінливість геополітичного порядку денного породила невизначеність: «друзі, партнери, конкуренти чи вороги?».

¹² Walt S. M. Alliance formation and the balance of world power. International security. 1985. Vol. 9, № 4, p. 3–43.

¹³ Matsiyevsky Yu. The U.S. and the International Political System : What Model for the Future?. Наукові записки НаУКМА : Політичні науки. - 2003. - Т. 21. - С. 58-63. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a573f8f2-a16f-4ae4-bdf6-628d8820d602/content>

1.2 Ідеалістичні та реалістичні погляди американських дослідників на політику США в Україні

Зміна у розумінні протистояння України з Росією та усвідомлення того, що це є важливим питанням починаючи з 1991 року, викликала ряд дискусій всередині американського політикуму. Дипломатія, допомога, економічна підтримка та визначення статусу Києва для США у якості друга, партнера чи нейтральної країни залишається відкритим станом на зараз. Дилема сприйняття лежала у площині демократизаційних процесів та здобуття незалежності Росії та України, а також відсутності ворога для США. Анексія Криму та війна на Донбасі стали поштовхом до внутрішньополітичної дискусії, як саме слід вчинити США. Стратегія чи дипломатичний підхід США великою мірою залежать від авторитетних аналітиків та політологів, які впливають на вироблення політики. З цього випливає, що вагання та нерішучі дії американських адміністрацій були спричинені двома основними поглядами на відносини РФ та України: ідеалістичним та реалістичним. Прихильники цих підходів мали різні уявлення про ціннісне, дипломатичне та геополітичне сприйняття конфлікту. Прихильники ідеалістичного підходу відштовхуються від ідеологічного сприйняття конфлікту, де демократія протистояла диктатурі. Представники цього підходу бачать світ крізь призму недопущення програшу демократії у світі та зупинки авторитаризму. Такі думки висловлюють, зокрема С. Пайфер та Ю. Фішел. Дослідники-реалісти є ідеологічними противниками ідеалістів, як республіканці виступають проти демократів. Сам реалістичний напрям пропонує розглядати зовнішню політику США в Україні як суцільну помилку, що потягла за собою втягування країни у конфлікт. Виходячи з цього, дослідники не розглядають Україну як сферу інтересів Сполучених Штатів та розуміють російсько-українську війну як проксі-конфлікт. Представниками цієї думки є Д. Міршаймер та С. Волт. Дилема між ідеалістичним та реалістичним поглядом на війну в Україні є основною, що визначає непослідовність дій американських адміністрацій.

Варто розпочати з більш поширеного погляду на відносини між Києвом, Вашингтоном та Москвою, які виходять з політики Білого дому на цих теренах, що проявлялася у бажанні встановити нові зв'язки за допомогою поширення демократичних цінностей і надання дружньої економічної допомоги новим партнерам. Стівен Пайфер, який був послом США в Україні у своїй книзі «The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times» розповідає про складні та тернисті відносини з офіційним Києвом та зосереджується на початку встановлення відносин Вашингтону з незалежною Україною у період з 1991 по 2004 рік.

Першою американською адміністрацією, що встановила відносини з незалежною Україною була адміністрація президента Дж. Буша. Один із провідних радянських експертів Державного департаменту, який став останнім директором Управління у справах Радянського Союзу Ларі Наппер бачив два можливі політичні курси з розпадом СРСР. Пайфер описав це як можливості та варіанти для співпраці з новою владою в Кремлі. На думку Наппера, Горбачов не був значним фактором для співпраці з урядом США. У якості альтернативи, Вашингтон міг би підтримувати його і Радянський Союз, залучаючи до співпраці республіки через відкриття консульств. Здатність впливати на події в Радянському Союзі була обмеженою, бо переважна більшість стверджувала, що треба перечекати і подивитися, що з цього вийде¹⁴. Чиновницький апарат держдепартаменту побоювався незалежницьких прагнень Києва, адже це спричинило б розпад СРСР, тому Білий дім вважав, що уряд США не повинен втручатися у будь-який відкритий спосіб. Буш вважав, що радянські республіки мають зберегтися і демократизуватися, встановивши економічний союз. Денніс Росс, директор відділу планування політики Державного департаменту разом зі своєю командою визначили принципи розвитку, на яких має стояти Україна¹⁵. Адміністрація Буша робила те саме просуваючи реформи та питання

¹⁴Pifer S. The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times. 2017. 14-15 p.

¹⁵Pifer S. The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times. 2017. 22 p.

денуклеаризації України. Підписавши зрештою декларацію про «Американсько-українські відносини та розбудову демократичного партнерства» Київ погодився бути відданим демократичним цінностям і розширенню економічних свобод. Основою декларації стало питання нерозповсюдження ядерної зброї та запевнення Києва у ліквідації всіх її запасів на своїй території за допомогою США ¹⁶. Біл Клінтон, на відміну від Буша, висловлювався чіткіше: «щоб Україна ліквідувала ядерну зброю на своїй території і приєдналася до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї як неядерна держава»¹⁷. Денуклеризація залишилася проблемою в період обох президентів, через не розуміння, як саме ядерне озброєння допоможе Києву в захисті від РФ, якщо мова йшла про утилізацію балістичних ракет та боєголовок, знищення яких було компенсовано. Проте, це було другорядним питанням, а головним залишалися гарантії безпеки і компенсації.

Варто звернути увагу на те, що прихід «складних» президентів в Україні зумовив суттєве гальмування реформ, які просували адміністрації Буша та Клінтона. Корупція - це напевно буденний аспект життя українців, але трендом це стало саме в період президентства Леоніда Кучми. Американські компанії враховували це і реагували стримуванням інвестицій та продажем бізнесу. Закон про корупцію за кордоном передбачає, що бізнесмени можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності в американських судах, якщо будуть причетні до корупції¹⁸. Для контролю та зниження хабарництва у вищих ешелонах влади України була створена комісія Кучми-Гора, куди увійшов віце-президент США Альберт Гор. Для Вашингтона було важливо реформувати Україну та забезпечити виконання домашнього завдання. Іншими негативними факторами були підозри про продаж озброєння (РЛС «Кольчуга») Іракові, співпраця з

¹⁶ Joint declaration with president leonid kravchuk of Ukraine. Archives and Research - George Bush Library and Museum. URL: <https://bush41library.tamu.edu/archives/public-papers/4262> (дата звернення: 20.08.2024).

¹⁷ Pifer S. The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times. 2017. p. 25

¹⁸ The Foreign Corrupt Practices Act : The law of the United States of 19.12.1977 no. Public Law 95-213 : as of 10 November 1988. URL: <https://www.justice.gov/criminal/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act> (дата звернення: 10.09.2024).

Лівією та Іраном, вбивство журналіста-розслідувача Гонгадзе, що вилилися у несприйняття Кучми та розгляд Ющенка як достойного кандидата на майбутніх виборах. Двосторонні відносини між Вашингтоном і Києвом погіршувалися з 2002 по 2004 рік. Новий президент Ющенко та кандидат В. Янукович не мали чіткого плану реформування країни, тому це суттєво ускладнило двосторонні відносини. Перемога Януковича ще більше віддалили Україну від альянсу та Західного вектору розвитку. Співпраця з ЄС йшла у зв'язці з питанням вступу до НАТО, але нова влада їх розділила та мала намір залишатися нейтральною. Це свідчило про фактичне небажання українського керівництва проводити важливі реформи всередині, а панацеєю від цього воно вважало «багату Європу», яка позбавить Україну від проблем. Таке інфантильне мислення диктувалося клептократичним та олігархічним впливом на політику Києва всі попередні роки, чого у Вашингтоні не могли не помічати і діяли відповідно. США досягли значних успіхів у мобілізації ресурсів для реалізації своїх цілей щодо зовнішньої безпекової політики Києва. Незважаючи на значні зусилля у сфері безпеки, американці не змогли ефективно сприяти впровадженню політичних, економічних та антикорупційних реформ в Україні. Для успіху необхідно мати сильне та рішуче лідерство, яке забезпечить готовність приймати важкі рішення щодо реформ. Посольство США в Києві не завжди розуміло внутрішньополітичну динаміку, проте це призвело до того, що українські рішення здавалися непродуманими або помилковими¹⁹.

Варто звернути увагу й на інший погляд в тематиці дипломатії між США та Україною. Співробітник держдепартаменту США з питань пострадянського простору Юджин Фішел висловив більш чіткіший погляд на міждержавні відносини у своїй книзі «Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля», які відбувалися в тому самому трикутнику, але враховували так званий «московський фактор», який містив чотири головні рішення Вашингтона, що прямо вплинули на Україну. Проблематика полягала у тому, що

¹⁹ Pifer S. The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times. 2017. p. 321

були проголошені два підходи, які великою мірою суперечать один одному: підтримувати взаємодію з Росією є геостратегічною необхідністю, хай якою неприємною ця взаємодія може бути, - та допомогти Україні приєднатися до «Європи, єдиної, вільної та мирної», - політичний пріоритет, широко прийнятий республіканською та демократичною адміністраціями у Вашингтоні²⁰. Ті, хто позитивно оцінював значущість московського фактора в політиці США, схилилися до ближчого реалістичного та неореалістичного фокуса на балансі сил, а, отже, підкреслюють пріоритети співпраці з Росією на шкоду іншим у регіоні, зокрема Україні. Ті, хто негативно оцінював значущість московського фактора, схилилися до одного з двох поглядів, віддаючи пріоритет або необхідності стримування Москви, або ідеалістичним уявленням, зокрема бажанню змінити регіональну динаміку на основі просування західних цінностей²¹. В цьому контексті американський політолог Джозеф Най у своєму есе «Росія Горбачова і варіанти США» описав, що США хотіли досягти трьох великих цілей у своїй радянській зовнішній політиці: уникнути ядерної війни; стримати поширення комунізму; поступово заохочувати зміни в Радянському Союзі²². Посадовці у Вашингтоні бажали зберегти зрозумілу систему відносин та запобігти війні. Надії не справдилися, адже республіки хотіли щоб їхній голос був почутий і належним чином сприйнятий. Під час свого президентства Буш закликав визнати незалежність балтійських держав і проголосити 14 червня 1990 року «Днем свободи Балтії». У США не бачили інші країни, які хотіли вийти зі складу оновленого союзу. Домовленість під назвою «9+1» давала надію, що республіки будуть поєднувати автономію з добровільною взаємодією замість того, щоб іти безнадійним шляхом ізоляції²³. Оновлений радянський союз мав

²⁰Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.15

²¹Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.25

²²Bialer S. Gorbachev's Russia and American Foreign Policy : Book / ред.: S. Bialer, M. Mandelbaum. New York : Routledge, 2019. 528 с. URL: <https://doi.org/10.4324/9780429033094> (дата звернення: 14.09.2024).

²³Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.68

би згладити етнічні розбіжності та побудувати ринкову та демократичну федеративну республіку, але з тим самим центром та стилем управління. «Європа стала єдиною та вільною» як гасло гучно звучало, але залишало Україну та інших, по той бік штучної лінії поділу, бо американські керманичі діяли в логіці подвійного мислення. Білий дім хотів мати передбачуваний сценарій розвитку відносин з Радянським Союзом, які б прояснили момент з ядерним озброєнням. З приходом Біла Клінтона відбулася критика політики Буша в контексті балансу сил, який був гранд-стратегією США у відносинах з Україною. Ця стратегія не змогла довести ефективність американського постулату захисту демократії у світі, а віддала на поталу сусідні республіки Москві. Млява реакція на Україну диктувалася й тодішнім трендом на боротьбу з тероризмом, в якому Путін допоміг Бушу, відкривши американцям політну зону над країнами Центральної Азії. Держсекретар у справах Європи та Євразії Бет Джонс виступила із заявою про пріоритети США в Європі. Заява підкреслила ступінь позитивного сприйняття Росії, попри погану ситуацію в ній із правами людини та демократією, а також ступінь падіння України в очах Вашингтону внаслідок дій Кучми, навіть коли стало зрозумілим її стратегічне значення²⁴. Іншим аспектом для американської адміністрації була допомога Києву, де Обама до кінця не хотів сприймати запевнення української сторони, що надання летальної зброї є необхідним кроком. Він заявляв, що «я дуже чітко зазначив, що військові варіанти в Україні не розглядаються, тому що це не та ситуація, до якої можна застосувати чітке військове розв'язання»²⁵. Замість цього надавалася фінансова допомога, яка безумовно є важливою складовою, але вона забезпечує лише закупівлю необхідного спорядження, а не летального озброєння. Така політика виглядала як своєрідний відкуп від проблем, які могли зашкодити стабільності США. Фішел зробив три чітких заключних меседжі своєї книги: - Адміністрація Буша не хотіла розпаду СРСР; - Московський фактор означав «регулярне та

²⁴ Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.156-157.

²⁵ Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.216-217.

цілеспрямоване нехтування адміністрацією Буша незалежницьких прагнень України»; - Ядерне питання залишалося призмою, через яку США розглядали свої відносини з Україною та на той час Єльцинською Росією й, у широкому сенсі, міркуваннями про нерозповсюдження²⁶.

Важливою роботою в парадигмі мислення реалістів стала стаття професора політології Чиказького університету Джона Міршаймера, автора концепції наступального реалізму. У статті в журналі *Foreign Affairs* «Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault: The Liberal Delusions That Provoked Putin» дослідник висунув аргументацію про те, що Захід в обличчі США та ЄС провокував та ігнорував прохання Путіна не розширювати НАТО до східних кордонів Росії. Це супроводжувалося фінансуванням та підтримкою демократичних рухів під час Помаранчевої революції та Революції Гідності. «Вторгнення на задній двір Росії» спричинило реакцію Кремля у вигляді анексії Криму та підтримці проросійського президента Януковича, який вже на той час втік з України. Він наводить приклад того, як реагували б США на новостворений альянс Китаю, Мексики та Канади, доводячи таким чином, що Росія мала повне право на відповідну реакцію. Міршаймер бачить рішення у нейтральному статусі України, який створюватиме буферну зону між НАТО та Росією. Висновок автора статті стосується двох шляхів, які Захід має прийняти: продовжувати нинішню політику, яка призведе до конфлікту з Росією та спустошить Україну, що є негативним сценарієм. Позитивом є зміна підходу і робота над створенням процвітаючої, але нейтральної України, яка зможе налагодити відносини з РФ та не загрожуватиме їй²⁷.

Я. Дуткевич та Я. Смоленський у статті «Epistemic superimposition: the war in Ukraine and the poverty of expertise in international relations theory» розкритикували

²⁶ Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. С.260

²⁷ Mearsheimer, John J. "Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault: The Liberal Delusions That Provoked Putin." *Foreign Affairs* 93, no. 5 (2014): 77–89. <https://www.jstor.org/stable/24483306> (дата звернення: 23.08.2024)

Міршаймера. У роботах Міршаймера про регіон немає посилання на українську внутрішню політику чи громадську думку. Він практично не співпрацює з українськими науковцями, знайомими чи експертами, які ґрунтовніше обізнані з регіональними особливостями. НАТО і його розширення стали не причиною створення бастіону на кордонах з РФ, а наслідком дій Москви щодо нових суверенних держав, які вона визнала в кордонах 1991 року. Країни Балтії керувалися підходом «балансу сил» приєднавшись до альянсу в намаганні збалансувати російську загрозу та зберегти суверенітет створивши при цьому нові зв'язки з ЄС та США. Постулати реалізму в тексті Міршаймера мають схильність до великого перекосу в бік відвертої фальсифікації дійсності. Політолог застосував простий прийом універсалізації та нехтування більшою частиною емпірики та перевірки своїх суджень²⁸.

Схожий погляд на дії НАТО щодо України висловив С. Волт у статті «NATO Should Not Accept Ukraine—for Ukraine's Sake», яка розкрила основні аргументи політолога, чому Альянс не повинен приймати Україну в якості повноправного члена. Волт наводить приклад використовуючи позитивні переконання колишнього глави НАТО Андерса Фог Расмуссена і колишнього посла США в НАТО Іво Далдера, які стосуються закликів прийняти Україну в Альянс якнайшвидше. Стівен Волт також пояснює свою позицію в контексті гальмування Конгресом допомоги тим, що проголосував би за законопроект, але водночас не бажав би вступу України до НАТО. Це може затягнути війну і з часом поставити Київ в ще гірше становище. Стаття 10 Північноатлантичного договору, яка не передбачає можливого приєднання у разі невідповідності країни-кандидата певним критеріям є доказом того, що вступ в Альянс є складною процедурою, де всі члени мають вирішити дозволити чи заборонити вступ новим кандидатам²⁹. Волт вважає, що Україна матиме мало шансів на успіх

²⁸ Dutkiewicz, J., Smolenski, J. Epistemic superimposition: the war in Ukraine and the poverty of expertise in international relations theory. *Journal of International Relations and Development* (2023). <https://cutt.ly/TwTfBuMQ>.

²⁹ North Atlantic Treaty Organization. The north atlantic treaty. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm (дата звернення: 23.08.2024).

і не в змозі повернути втрачені території, якщо не отримає достатньо зброї. Ті, хто виступає за підтримку Києва на Заході, на думку більшості дослідників, які належать до школи політичного реалізму, мають ідеалістичні ілюзії щодо майбутнього України. На думку політолога, він волів би, щоб це було інакше, але ми повинні базуватися на реальному світі, а не на тому, яким би нам хотілося його бачити. Захід в цій логіці уникатиме ескалації в Україні, оскільки Москва вважає ці терени сферою своїх національних інтересів, а втягування країн Альянсу у пряме протистояння, що передбачало б військове втручання, не буде можливим³⁰. Сам вступ до НАТО майже не обговорюється, а замість цього йдуть консультації та намагання української дипломатії «виторгувати» якнайбільше озброєння та часу на підтримку та ведення наступальних операцій, які поки що не стали постійним явищем. Волт має на увазі те, що реальні бажання не сходяться з можливостями України та потребують відходу від ідеалістичного сприйняття війни та скорого прийняття в НАТО.

Отже, вищезгадані аналітики хоч і вирізняються своїми підходами до пояснення витоків, ходу та завершення війни, але однаково розглядають проблематику реакції західних партнерів. Пайфер разом з Фішелом описали це крізь призму міждержавних відносин, а Волт та Міршаймер використали свої теорії для пояснення дійсності крізь призму геополітики. Головний підхід ідеалістів у тому, що вони сприймають війну Росії та України як боротьбу автократії з демократією не враховуючи спроможностей та мотивів сторін, геополітичного контексту та констатації факту, що й нинішня та колишня адміністрації президентів дотримуються концепції балансу сил. Реалісти ж роблять ставку на теоретичні концепції та дивляться на держави крізь призму сили, ресурсів та геополітичного положення. Вони не враховують значення історії, дипломатії та культури, що виглядає як однобокий аналіз ситуації.

³⁰ Walt S. M. NATO should not accept Ukraine—for ukraine’s sake. *Quincy Institute for Responsible Statecraft*. URL: <https://quincyinst.org/2024/03/05/nato-should-not-accept-ukraine-for-ukraines-sake/> (дата звернення: 23.08.2024).

Ігнорування значення регіону з цих позицій свідчить про обмеження цього підходу.

Розділ 2. ПОЛІТИКА США ЩОДО УКРАЇНИ З ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ

Американські колеги попереджали українського президента про високу ймовірність вторгнення Росії та пропонували політичний притулок після найгіршого сценарію, який не справдився. Україну в Європі в той час уже встигли поховати як проект та перейти до відновлення зв'язків із Москвою, але ця логіка швидко змінилася завдяки виваженому плану оборони та досвіду Збройних сил України. У США ж розпочався процес впровадження військово-фінансової допомоги та кооперації з партнерами задля «не програшу» України, де на першопочатковому етапі надавалося легке піхотне озброєння, а коли стало зрозуміло, що війна перейшла в затяжну фазу, почався процес передачі важкого озброєння. Під час зустрічей з партнерами українська влада наполягала на закритті неба авіацією НАТО, передачі більшої кількості зброї та жвавішої реакції на агресію РФ, що в той момент було виправданим кроком. Проте як і попередні президенти Зеленський потрапив у пастку логіки адміністрації президента США. Громадська думка пересічних американців базувалася на підтримці України всім необхідним для перемоги у війні, але мотивація продовжувати це стільки, скільки буде потрібно, поступово згасала. Хоча все ще залишається значна частина прихильників «не програшу» України. Рівню не підтримки американських громадян значно посприяла російська дезінформація, яка суттєво впливала на сприйняття конфлікту ще з 2014 року. Потрібно тримати у фокусі уваги й те, що в Україні не було жодних союзницьких договорів із Вашингтоном, але вони погодилися надати допомогу та підтримку для стримування Росії в регіоні. Адміністрація Джозефа Байдена керувалася все тим же балансуванням впливу та збереженням існуючих правил гри у Східній Європі,

де РФ із Заходом знаходяться у статусі «frenemy», а Україна є транзитною державою. Описані вище аспекти, які впливають на сприйняття України американськими адміністраціями та їх громадянами породили важливі питання, які ускладнюють розуміння того, ким для України є США: партнером, союзником чи нейтральним гравцем?

2.1 Питання України у сприйнятті адміністрації Джозефа Байдена

Говорячи про сприйняття України адміністрацією Джо Байдена, потрібно пам'ятати, що экс-президент США працював під час каденції Барака Обами у якості віце-президента під час вторгнення Росії в Крим. Доктринальний підхід тодішнього президента базувався на обережному та стриманому застосуванні американської сили, що передбачав не вчиняти різких дій, про що він сказав у своєму інтерв'ю Джеффри Голдбергу. Україна є ключовим інтересом для Москви, на відміну від Сполучених Штатів, держава не належить до НАТО, вона є вразливою до російського військового домінування, і подальша політика має вибудовуватися з чітко визначеними основними інтересами, за які американці готові воювати. В цьому контексті він сказав, що Будапештський меморандум, в якому зобов'язалися поважати суверенітет, незалежність і територіальну цілісність України та пообіцяли не застосовувати силу проти цієї країни. Порухення Москвою цієї угоди є сильним стимулом для майбутніх держав відмовитися від зброї масового знищення. Адміністрація Обами рідко згадує про цей документ, але він дає відповідь на його питання про те, «чому нас це має хвилювати?», яке тодішній президент поставив у своєму інтерв'ю Голдбергу³¹. Байден в момент окупації Криму Росією запевняв Обаму в тому, що Москва має заплатити за агресію дуже високу ціну, але президент не хотів здійснювати рішучі кроки в цьому напрямку. На збільшення летальної допомоги теж не повпливав, президент категорично відкинув цю ідею, відправивши Байдена як

³¹ Goldberg J. The Obama doctrine. *The Atlantic*.

URL: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/04/the-obama-doctrine/471525/> (дата звернення: 29.09.2024)

емісара у цей регіон, застерігаючи його не надавати надмірних обіцянок українському уряду. Він почав спонукати українських політиків подолати корупцію, просувати реформування енергетики, яка була пронизана непотизмом та кумівством. Байден у своїх мемуарах писав, що Україна дала йому шанс виконати дитячу обіцянку змінити світ на краще, а також перетворити її на лінію фронту зі стримування путінської агресії³². Проте така зацікавленість одним регіоном викликала підозри і звинувачення в конфлікті інтересів, адже син Байдена Хантер став членом ради директорів газової компанії Burisma в 2014 році³³. Потім це переросло у корупційний скандал та підірвало імідж України серед республіканців, які вважали, що демократи осіли в Києві й мають безпосередній вплив на українську владу. Аргументація в його мемуарах виглядає перекладанням відповідальності на свого шефа, адже президент Байден продовжував діяти в рамках утримання України в якості лінії фронту зі стримування РФ проявляючи більш рішучі дії.

Варто також зазначити, що зовнішньополітична доктрина США Байдена базувалася на глобальних цілях та дуже загальних підходах. Він підкреслив, що внутрішня та зовнішня політики будуть тісно пов'язані задля забезпечення американських громадян. До нападу Росії на Україну, доктрина Байдена передбачала: продовження боротьби з пандемією COVID-19, глобальною проблемою охорони здоров'я та безпеки з початку 2020 року; збереження першості американської економіки у світі, особливо щодо китайської економіки; відносини з Китаєм розглядаються не лише як економічний, але й політичний та військовий суперник у міжнародних відносинах; поживавлення трансатлантичних відносин. Байден був рішучо налаштованим на повернення головної ролі США в європейських процесах, бо через конфліктну дипломатію свого

³² Thrush G., Vogel K. P. What Joe Biden actually did in Ukraine. URL: <https://www.nytimes.com/2019/11/10/us/politics/joe-biden-ukraine.html> (дата звернення: 28.09.2024).

³³ Rampton R. White House says no issue with Biden's son, Ukraine gas company. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-biden-son-ukraine/white-house-says-no-issue-with-bidens-son-ukraine-gas-company-idUSBREA4C0YU20140514/> (дата звернення: 28.09.2024).

попередника Дональда Трампа із союзниками потрібно було налагоджувати відносини майже наново. У своїй промові перед співробітниками Державного департаменту Байден підтвердив свою позицію щодо взаємодії зі світом: «Ми відновимо наші альянси і знову будемо взаємодіяти зі світом, але не для того, щоб відповідати на вчорашні виклики, а для сьогоднішніх і завтрашніх»³⁴. Президент також достроково призупинив наказ про виведення військ з Німеччини та відправив двох своїх найвищих посланців до Японії і Південної Кореї для того, щоб відновити довіру союзників і зібрати сили для протистояння Китаю³⁵. В основі української стратегії адміністрації Байдена лежала ідея того, що час працює на Україну, адже відбиття першого вторгнення показало, що суспільство всередині країни й західна підтримка ззовні дадуть впевненість у внутрішньому дні, збільшать успіхи ЗСУ та вселять впевненість в скорішу перемогу. Оскільки ситуація здавалася сприятливою для Києва, у Вашингтоні вважали, що Україна може погодитися на не розширення ескалації, включно з обмеженням ракетних ударів у глибокій території РФ. Сама думка про це лякає аналітиків й американських політиків, які взяли курс на стримування амбіцій Кремля в Україні, а не за її межами³⁶. Конфлікт мав бути локалізованим та контролюватися з Білого дому. Генерал армії Сполучених Штатів Каволі висловився про те, що Росія просувається швидшими темпами, ніж припускали у початкових оцінках, відповідно її збройні сили наразі більші, ніж до війни³⁷. В цій ситуації Україна не може собі дозволити вести довготривалу війну, їй слід перейти в наступ, але це буде трактуватися у якості дій спрямованих на

³⁴ The White House. Remarks by president Biden on america's place in the world. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/04/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/> (дата звернення: 12.10.2024).

³⁵ Picula B., Luša Đ. The Biden doctrine and the war in Ukraine: renewed transatlantic relations or reatlantisation between a strategic and asituational partnership. *Teorija in praksa*. 2022. С. 969–988. URL: <https://doi.org/10.51936/tip.59.4.969-988> (дата звернення: 12.10.2024)

³⁶ Cohen R. S., Gentile G. Biden's catch-22 in Ukraine. RAND Corporation. URL: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2024/05/bidens-catch-22-in-ukraine.html> (дата звернення: 12.10.2024)

³⁷ Dress B. US general says Russian army has grown by 15 percent since pre-Ukraine war. *The Hill*. URL: <https://thehill.com/policy/defense/4589095-russian-army-grown-ukraine-war-us-general/> (дата звернення: 13.10.2024).

ескалацію та спричинить тяжкі людські втрати. Попри це довгий час США чинили супротив щодо використання американської зброї вглиб території Росії. Держсекретар адміністрації Ентоні Блінкен залишив можливим варіант адаптувати та скоригувати свою позицію стосовно ударів американською зброєю на розсуд керівництва України. Байденіві доведеться коригувати свою позицію в цьому питанні рахуючись із внутрішньою ситуацією у США та думками лідерів країн НАТО. Великобританія дозволяє використовувати свою зброю по військовим цілям на території РФ, на відміну від Франції та Німеччини. Протиріччя двох позицій Байдена - не дати Росії виграти та не починати Третьою світовою війни. Це пов'язано з ядерною ескалацією та можливим розвитком альтернативних сценаріїв, які призведуть до жахливих наслідків, на думку адміністрації Байдена³⁸.

Варто звернути увагу й на головного політичного противника Джозефа Байдена Дональда Трампа, який має своє ставлення до зовнішньої політики США та аргументацію проукраїнських республіканців, які критикують політику експрезидента США. Тезою, яка зацікавила та посіяла сумнів у керівництві України, було твердження Трампа про те, що він може швидко завершити війну за 24 години, та його позиція стосовно союзників в Європі, які повинні будуть сплачувати членські внески в НАТО, інакше він припинить допомогу Києву³⁹. Перебуваючи на посту президента з 2016 по 2020 рік він розвивав відносини з президентом Путіним, хоча разом з тим продовжив санкції через анексію Криму та вийшов з американо-російського договору про контроль над озброєннями. Його заяви про те, що США мають якнайшвидше завершити війну, оскільки гине багато людей, що Путін є розумним, але в одночас тим хто зробив помилку, коли вторгся в Україну в лютому 2022 року. Адміністрація Трампа зберегла санкції з

³⁸ Sanger D. E. From allies and advisers, pressure grows on Biden to allow attacks on russian territory president Biden is weighing fear. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2024/05/29/us/politics/biden-ukraine-russia-weapons.html> (дата звернення: 13.10.2024).

³⁹ Masters J., Merrow W. How much U.S. aid is going to Ukraine?. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-us-aid-going-ukraine> (дата звернення: 18.10.2024).

часів Обама, запроваджені проти Росії після анексії Криму, й розширила їх проти російських фізичних і юридичних осіб, зосередившись на зловмисній кіберактивності, втручанні у вибори і підтримці Кремлем авторитарних режимів у Північній Кореї та Венесуелі. 2019 року Трамп розірвав Договір про ліквідацію ракет середньої і малої дальності від 1987 року, який передбачав утилізацію американських та російських ракетних запасів, заявивши, що Москва його порушила⁴⁰. Контраверсійність його заяв може свідчити про намагання зберегти лідерство США через дипломатію з авторитарними режимами, які хочуть збалансувати американський вплив на світову політику. Хоча разом з тим плани його команди та його перекладання оборонних зобов'язань на ЄС викликають занепокоєння у союзників та партнерів. Зокрема Джон Венс пропонує план завершення війни, який сильно перегукується з ультиматумами Путіна на переговорах. Критики його плану заявили, що він описав перемогу Росії в той час, як його прихильники заявили, що він запропонував єдиний реалістичний шлях до миру. Він змодельював ситуацію, де росіяни, європейці та українці сідають за стіл й підписують угоду, яка має містити: збереження Москвою захоплених територій, створення демілітаризованої зони вздовж лінії розмежування, яка буде сильно укріплена українською стороною, Україна має отримати нейтральний статус⁴¹. Вікторія Нуланд, яка допомагала формувати політику адміністрації Байдена щодо України, сказала, що план пана Венса дуже схожий на те, що Путін неодноразово пропонував в якості умов миру. Вона поставила питання про те, хто буде забезпечувати дотримання демілітаризованої зони, враховуючи те, що немає великого бажання вводити міжнародні миротворчі сили. За відсутності таких або інших надійних гарантій безпеки

⁴⁰ Donald trump's foreign policy positions. Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/election2024/candidate-tracker/donald-trump#russia-ukraine> (дата звернення: 19.09.2024).

⁴¹ Shawn Ryan Show. JD Vance - why have a government if it's not functioning? | SRS #130, 2024. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HrgmwtpAsWc> (дата звернення: 19.10.2024).

Кремль просто вичікуватиме, а потім знову розпочне війну⁴². Ця позиція не зовсім корелюється з пропозиціями Трампа, але в цілому вона є схожою, адже Венс мислить в канві політичного реалізму, як і чинний президент США. Проте пропозиція про закінчення війни за добу від президента попри таємничість його намірів говорить про консенсус щодо варіанту заморозки конфлікту серед республіканців. У своєму інтерв'ю каналу Фох Дональд Трамп заявив, що в нього є план зупинки війни за 24 години в Україні, якщо його оберуть президентом. Його план включає особисті дипломатичні консультації з Путіним та Зеленським, в яких він переконає обидві сторони сісти за стіл переговорів і підписати угоду. У разі якщо сторони не йтимуть на поступки, він використає економічний та важіль допомоги, щоб змусити Україну та Росію примиритися. Трамп зазначив, що знає їх обох досить добре і укладе угоду за один день⁴³. Критика політики Байдена відображена й в проукраїнській частині республіканської партії, зокрема у двох аналітичних документах. Генерал-лейтенант у відставці Келог та віце-голова Центру американської безпеки Флейтц висунули думку про те, що некомпетентність політики та адміністрації Байдена спричинила вторгнення Путіна в Україну. Він розпочав своє президентство у якості лідера-антикорупціонера, який вирішить всі проблеми його попередника. Це означало фактичне повернення до наївної зовнішньої політики часів Обама та відмову визнавати позитивні кроки Трампа в цьому напрямку. У 2021 році, майже за рік до вторгнення Росії в Україну, адміністрація Байдена скасувала санкції США щодо будівництва російського газопроводу «Північний потік-2», що викликало супротив як у республіканців, так і у демократів. Представники Байдена стверджували, що причиною цього рішення було відновлення відносин США з Німеччиною, які, на їхню думку, були напруженими через політику Трампа, зокрема, через залежність Берліна від

⁴² Barnes J. E. Vance describes plan to end Ukraine war that sounds a lot like putin's. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2024/09/13/us/politics/vance-trump-ukraine-russia-war.html> (дата звернення: 19.10.2024).

⁴³ Trump explains his plan to stop the war in Ukraine within 24 hours | Fox News Video. Fox News. URL: <https://www.foxnews.com/video/6331305533112> (дата звернення: 19.10.2024).

російських енергоносіїв та невиконання нею своїх зобов'язань щодо виплати внесків на оборону в НАТО. Брак розуміння того, що таке стратегія та рішуча зовнішня політика, на думку авторів, призвів до збільшення шансів на вторгнення Росії, підірвавши уявлення про силу стримування Сполучених Штатів⁴⁴. Інший план критики політики Байдена щодо України був запропонований М. Макколом, М. Роджерсом та М. Тернером. Постулат президента-демократа про підтримку України «стільки, скільки буде потрібно» є програвшим шляхом. Республіканці в Палаті представників вважають, що Байден повинен був оприлюднити чіткіший план перемоги і швидше надати зброю Києву, щоб змінити ситуацію на полі бою на користь українців. Затримка та вагання коштують життя та американських грошей. Шлях до перемоги, на їхню думку, вимагатиме: надання критично важливого озброєння Україні якнайшвидше, посилення санкцій проти режиму Путіна і переведення заморожених російських активів в Україну. Для цього потрібен тиск з боку республіканців у Конгресі та двопартійний консенсус. Сама стратегія забезпечить можливість досягти необхідних успіхів на полі бою, щоб змусити Путіна сісти за стіл переговорів. Якщо Київ не буде вести переговори з позиції сили, миру не може бути⁴⁵.

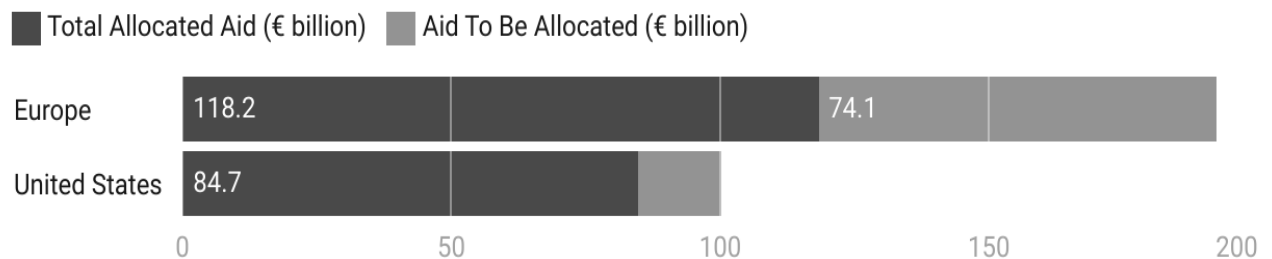
Слід також поглянути на дані, які демонструють реальну надану допомогу Києву від партнерів зі США та Європи. де існує консенсус на підтримку до завершення війни. Цей момент є важливим, адже існує дискурс про раціональність та кількість виділених коштів для України, що створює міжпартійні, суспільні та міждержавні суперечки, які породжують постійне зменшення підтримки нашої країни у війні з Росією. Kiel Institute з початком повномасштабного вторгнення запустив Ukraine Support Tracker, який

⁴⁴ Kellogg K., Fleitz F. America first, Russia, & Ukraine. America First Policy Institute. URL: <https://www.americafirstpolicy.com/issues/america-first-russia-ukraine> (дата звернення: 19.10.2024).

⁴⁵ McCaul M., Rogers M., Turner M. Proposed plan for victory in Ukraine. Committee on Foreign Affairs. URL: <https://foreignaffairs.house.gov/proposed-plan-for-victory-in-ukraine/> (дата звернення: 20.10.2024).

перераховує та кількісно оцінює військову, фінансову та гуманітарну підтримку, надану урядами країн Україні з лютого 2022 року.

Рис. 2.1 Державна підтримка України: За групами країн ЄС та США, млрд. євро

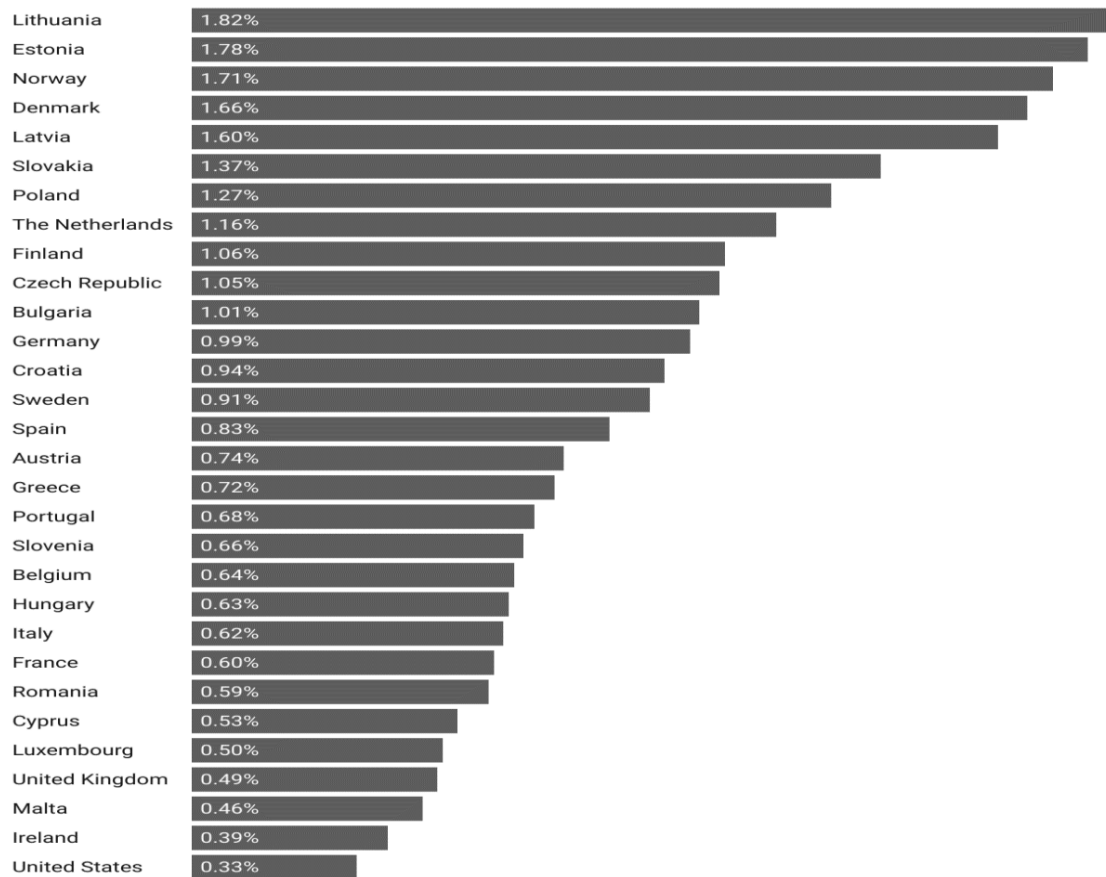

Джерело: [Kiel, Kiel Institute, 2023]

За даними аналітиків Kiel Institute, на сьогодні європейські донори виділили 118,2 млрд. євро на безпекову, економічну та гуманітарну допомогу Україні, що доповнюється 84,7 млрд. євро наданих Сполученими Штатами. Допомогу, яка планувалася, держави ЄС визначили на рівні 74,1 млрд., а уряд у Вашингтоні зупинився на 15,4 млрд. євро. Асигнування та зобов'язання партнерів були з 24 січня 2022 року по 31 серпня 2024 року. Як ми можемо побачити, США та ЄС суттєво скоротили суму коштів, яка призначалася Україні, проте значне падіння спостерігається саме зі сторони Вашингтона. Також дані можуть демонструвати загальне небажання інвестувати у нову війну, що впливає із недавніх дій США у Афганістані та на Близькому Сході⁴⁶. ЄС як союзник Вашингтона та партнер України став більш зацікавленим, особливо Польща, країни Балтії, Фінляндія, Норвегія, Швеція й Данія де Росію розцінюють як наймовірнішу загрозу їхній безпеці. Іншим аспектом є дані Kiel Institute, які демонструють відсоток від ВВП Європи та США наданих Україні у якості допомоги.

Рис. 2.2 Державна підтримка України: За ВВП країн-донорів, з урахуванням та без урахування частки ЄС

⁴⁶ Ukraine support tracker - A database of military, financial and humanitarian aid to Ukraine. Kiel Institute. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker> (дата звернення: 27.10.2024).

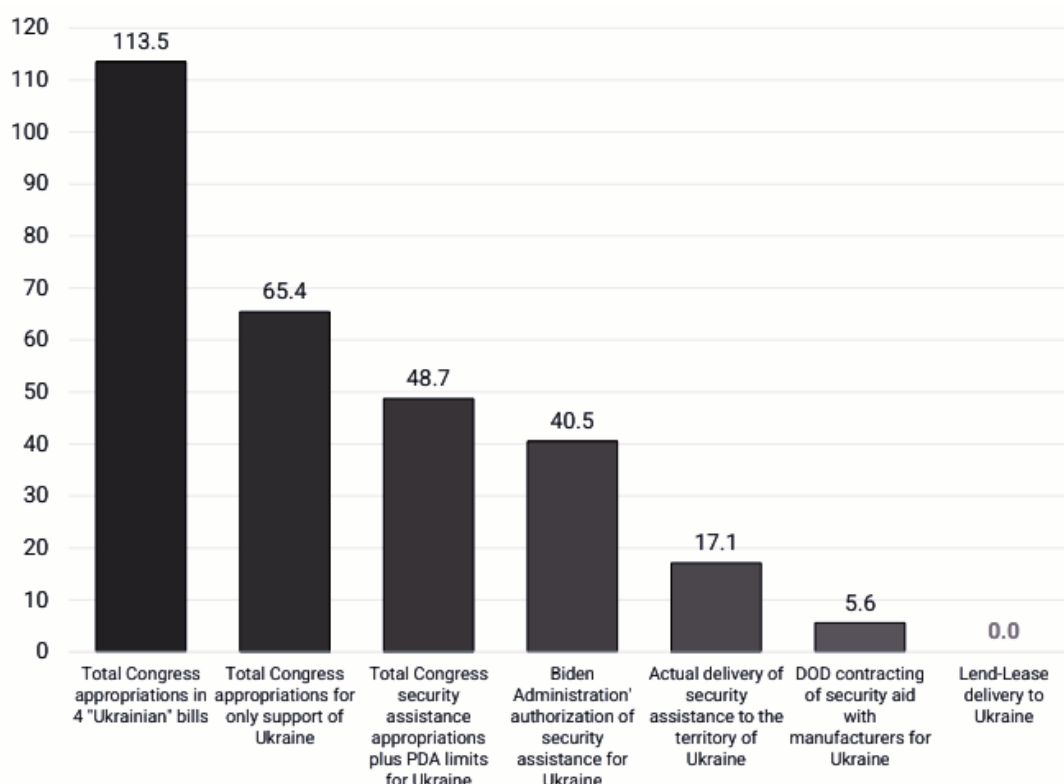

Джерело: [Kiel, Kiel Institute, 2023]

У відсотковому значенні 29 країн Європейського союзу надали Києву більше допомоги, ніж США. В основному найбільше коштів було витрачено Литвою, Естонією, Норвегією та Данією, які наблизилися до 2% значення, що дорівнює членському внеску до НАТО. Інші держави також були зацікавлені у інвестиціях в українську обороноздатність, але меншою мірою, через відсутність прямої загрози в їхньому регіоні від РФ. Проте залишається можливим і той факт, що центрально та західноєвропейські гравці мають економічні зв'язки з Москвою та все ще не бажають ескалації ситуації в Україні. Іншим поглядом на ситуацію із наданням допомоги є аргументація російського економіста, експертника президента Путіна, який є опозиційним до режиму та підтримує надання розширеної та конкретної допомоги Києву. Його аналітичний матеріал «Five Numbers to Remember About U.S. Aid to Ukraine: Security Assistance to Ukraine

Lags Far Behind Congressional Commitment» в Center for Security Policy критикує позицію Байдена по недостатній допомозі Україні, підкріплюючи це даними пакетів та законами президента. Візуалізація нижче показує безпекову допомогу з основними джерелами, які були схвалені американськими політичними структурами та прийнятими ними рішеннями: 4 «українські» закони схвалені Конгресом, всі виділені кошти надані конгресом для допомоги Україні, Адміністрація Президента США з питань скорочення озброєнь та вся допомога Конгресу, безпекова допомога від адміністрації Байдена, кошти на армію, які дійсно прибули в Україну, державне замовлення для американських підприємств з виробництвом для України та ленд-ліз для підтримки Києва. Ці аспекти вимірювалися з лютого 2022 по липень 2023 року⁴⁷.

Рис. 2.3 Огляд безпекової допомоги США Україні, 24 лютого 2022 р. - 1 липня 2023 р. (у млрд. доларів США)

⁴⁷ Illarionov A. Five numbers to remember about US aid to Ukraine. Center for Security Policy. URL: <https://centerforsecuritypolicy.org/five-numbers-to-remember-about-us-aid-to-ukraine/> (дата звернення: 02.11.2024).

Джерело: [Washington, Center for Security Policy, 2023]

Як можна побачити, Конгрес виділив найбільше безпекової допомоги з урахуванням двопартійної підтримки, в той час як адміністрація Байдена 40,5 мільярдів доларів. Разом з тим, так і не запрацював ленд-ліз, який був підписаний экс-президентом США, що міг суттєво спростити поставки та виробництво зброї для потреб української оборони. Ілларіонов у цьому контексті описав різні розуміння учасників процесу безпекової допомоги Україні. З точки зору Конгресу США, надання безпекової допомоги Києву означає схвалення законопроектів про асигнування, законодавче уточнення існуючих каналів надання допомоги, а також створення нових шляхів чи засобів. З точки зору адміністрації Байдена, надання безпекової допомоги Україні - це санкціонування виконавчих наказів, через які реалізуються повноваження, надані адміністрації Конгресом. З точки зору України, надання військової допомоги - це фактичне постачання до країни товарів оборонного призначення, а також фактичне надання послуг державним органам та їхнім представникам, насамперед Збройним силам України. Інший підхід - порівняти безпекову допомогу США Україні за останні два роки повномасштабної російської агресії з річним обсягом американської військової допомоги, що надається конкретному реципієнту.

Рис. 2.4 Найбільші щорічні отримувачі безпекової допомоги США (у мільярдах доларів США у цінах 2022 року)

Recipients	Year	U.S. security assistance
SouthVietnam	1973	17.47
SouthVietnam	1972	14.03
Israel	1979	13.54
Afghanistan	2011	13.52
France	1952	13.08
Afghanistan	2012	12.36
Israel	1974	12.27
France	1951	12.24
Ukraine	2022	11.10
SouthVietnam	1971	10.86
SouthVietnam	1969	9.82
SouthVietnam	1970	9.31
Afghanistan	2010	9.13
Afghanistan	2013	8.99
Afghanistan	2008	8.52
SouthVietnam	1968	8.33
Afghanistan	2009	8.17
Iraq	2006	7.82
Afghanistan	2015	7.56
Israel	1976	7.16
Afghanistan	2014	6.08
Ukraine	2023	6.01
Poland	2003	5.99
Iraq	2008	5.98
Afghanistan	2018	5.82

Джерело: [Washington, Center for Security Policy, 2023]

За обсягом річної безпекової допомоги США надали Україні з 11,1 млрд. доларів у 2022 році, що ставить її на 9 місце у списку найбільших річних реципієнтів (після Франції у 1951 році та перед Південним В'єтнамом у 1971 році), а з 6,0 млрд. доларів за перші 6 місяців 2023 року - 22 місце (після Афганістану у 2014 році та перед Польщею у 2003 році). Дані показують, що підтримка поступово

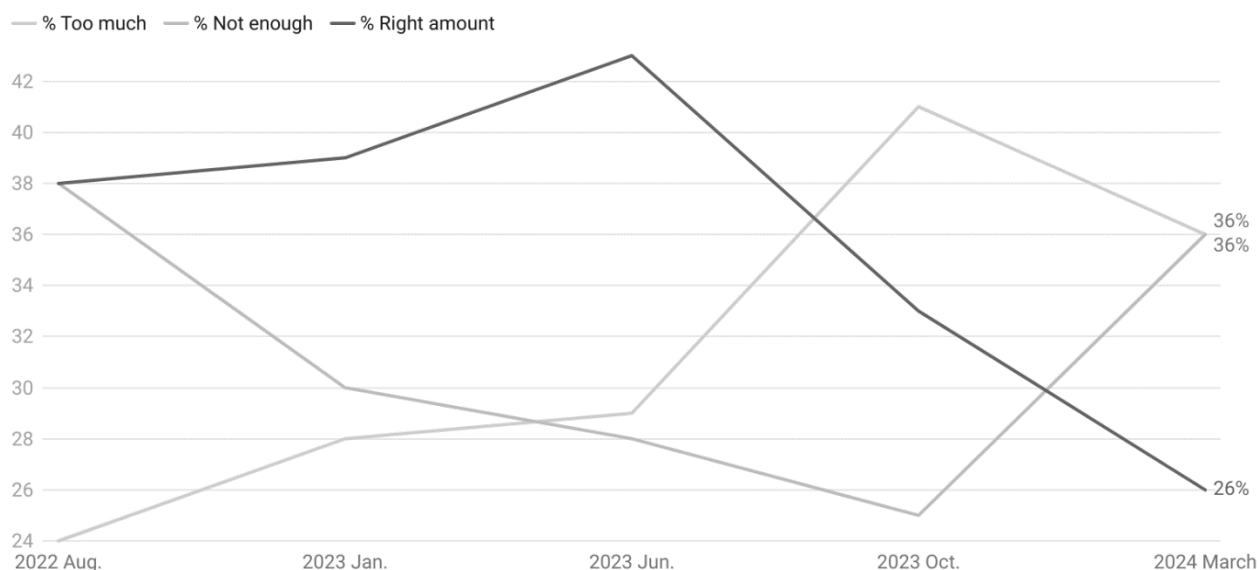
знижувалася в усіх країнах з кожним роком. В Україні цей спад становив 5,1 млрд. доларів.

2.2 Громадські настрої у США з приводу підтримки України

Громадська підтримка у Сполучених Штатах має суттєвий вплив на прийняття рішень. Всередині країни діють незалежні соціологічні групи, центри, організації, які покликані подавати об'єктивну соціологію для офіційних облич. Це є однією з сильних сторін збереження демократії у США, адже державні структури звикли подавати дані, які мають подобатися, а не відображати реальність. Таким інститутом є Інститут Геллапа, де проводять соціологічні дослідження з 30 років минулого століття. Результати опитування соціологічного центру про думку пересічних громадян США щодо підтримки України показали, що американці розділилися порівну (по 36%) на тих, хто вважає, що Сполучені Штати роблять занадто багато для допомоги Україні, і тих, хто вважає, що вони роблять недостатньо. Однак це більш сприятливий для України баланс думок, ніж минулої осені, коли більше людей вважали, що США роблять занадто багато (41%), ніж недостатньо (25%). Це відбувається на тлі того, що уявлення американців про те, хто перемагає у війні, також змінилося: тепер більше людей вважають, що Росія, а не Україна, має перевагу, хоча більшість дорослого населення США все ще не бачить перемоги жодної зі сторін. Партії залишаються розділеними у своїх поглядах на війну. Демократи є більшими прихильниками надання допомоги Україні ніж республіканці, однак думки суттєво різняться з приводу розширення допомоги США Києву у війні. Погляди політичних незалежних ближчі до поглядів республіканців, ніж демократів у цьому питанні. Частка американців, які вважають, що США недостатньо допомагають Україні зростає. Опитування, що проводилося з січня 2022 року по березень 2024 і супроводжувалося питанням: «Думаючи про конфлікт між Росією та Україною, як ви вважаєте, чи роблять Сполучені Штати

занадто багато, щоб допомогти Україні, недостатньо або не в тому обсязі, в якому потрібно?».

Рис. 2.5 Відсоток американців, які вважають, що Сполучені Штати роблять занадто багато, щоб допомогти Україні, недостатньо або не в тому обсязі, в якому потрібно

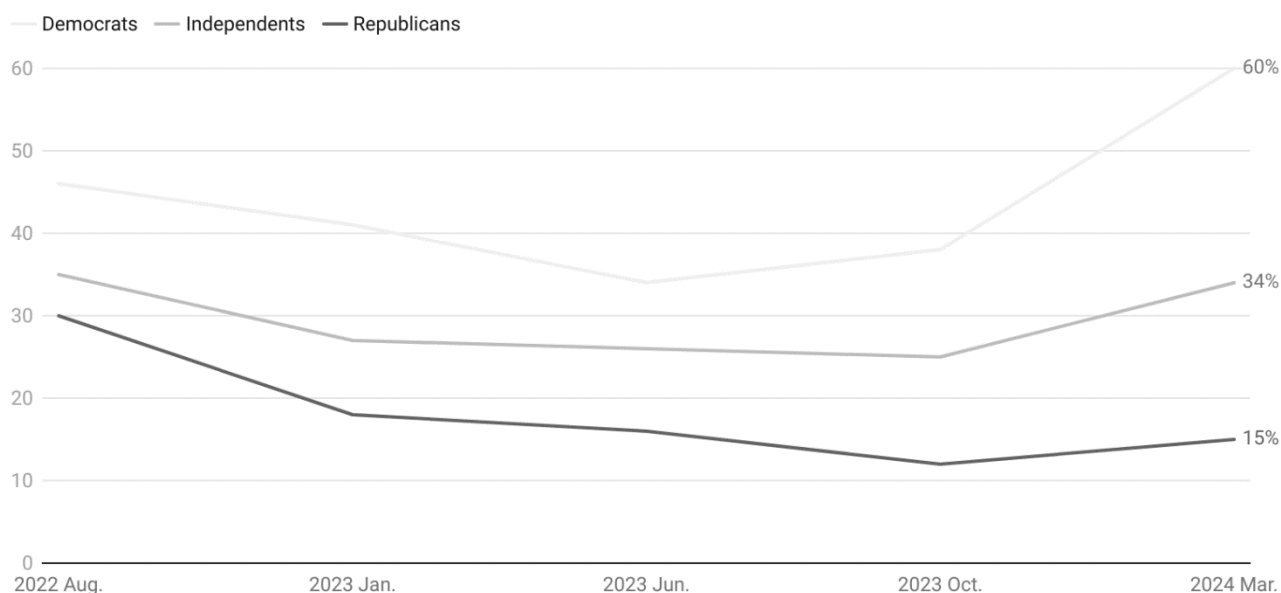

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Вперше менше 30% американців вважають, що США роблять достатньо для підтримки України, тоді як ще в червні такої думки дотримувалися 43% опитаних. Минулої осені різко зросла частка тих, хто вважав, що США роблять занадто багато, хоча з того часу ця думка зменшилася. Результати опитування свідчать, що американці зосереджуються на тому, що війна триватиме довго і потрібно підтримувати постачання військової техніки та фінансової допомоги на прийнятному рівні для оборони країни, але не для повернення територій. Це корелює з офіційною позицією адміністрації Байдена на не програші України. Опитування Gallup, яке проводилося 1-17 березня, через кілька тижнів після того, як Сенат США ухвалив двопартійний пакет допомоги, який передбачав виділення Україні 60 мільярдів доларів на підтримку її у війні. Тоді консервативні республіканці Палати представників пообіцяли не підтримувати будь-який законопроект про зовнішню допомогу, який не передбачає

фінансування зміцнення південного кордону США. Питанням було: «Думаючи про конфлікт між Росією та Україною, як ви вважаєте, чи недостатньо роблять Сполучені Штати для допомоги Україні?» серед прихильників республіканців, демократів та незалежних.

Рис.2.6 Відсоток прихильників демократів, незалежних та республіканців, які вважають, що Сполучені Штати роблять занадто багато, щоб допомогти Україні, недостатньо або не в тому обсязі, в якому потрібно

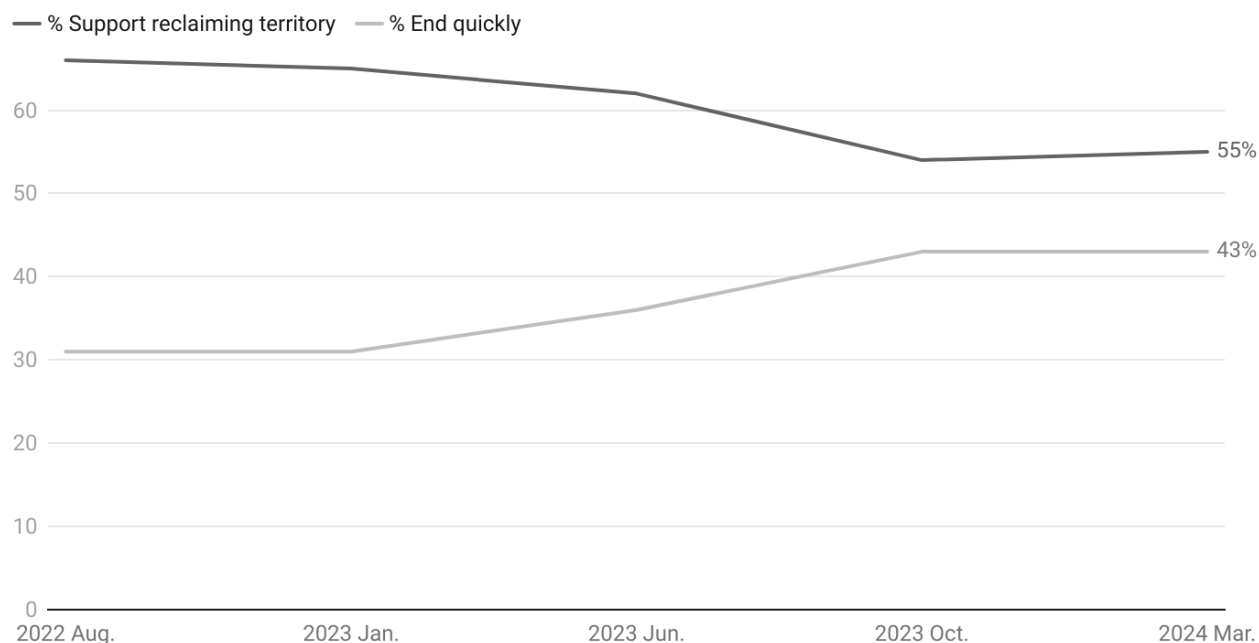

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Результати показали, що значна частка (60%) демократів і незалежних (34%) починаючи з жовтня 2023 року вважають, що США роблять недостатньо для вирішення конфлікту. Водночас думка республіканців практично не змінилася: 15% вважають, що США роблять недостатньо. Крім того, від 25% до 28% усіх трьох партійних груп вважають, що нинішній рівень допомоги Україні є достатнім, тоді як 57% республіканців, 39% незалежних і 13% демократів вважають, що США роблять занадто багато. Такі дані свідчать про більший консенсус серед прихильників демократів про відстоювання інтересів України, натомість республіканці вважають за потрібне звертати увагу на проблеми

міграції з південного кордону США та займатися вирішенням внутрішніх проблем країни. Якщо не брати до уваги партійну приналежність, то більшість все ще виступає за підтримку України у поверненні території. Соціологи інституту поставили питання: «Що б ви хотіли, щоб США зробили в російсько-українському конфлікті - спробували якомога швидше завершити конфлікт, навіть якщо це означає дозволити Росії зберегти території, які вона захопила в Україні, чи підтримати Україну у поверненні захоплених Росією територій, навіть якщо це призведе до більш тривалого конфлікту між двома країнами?»

Рис. 2.7 Відсоток американців, які виступають за повернення територій Україною та за швидке завершення війни

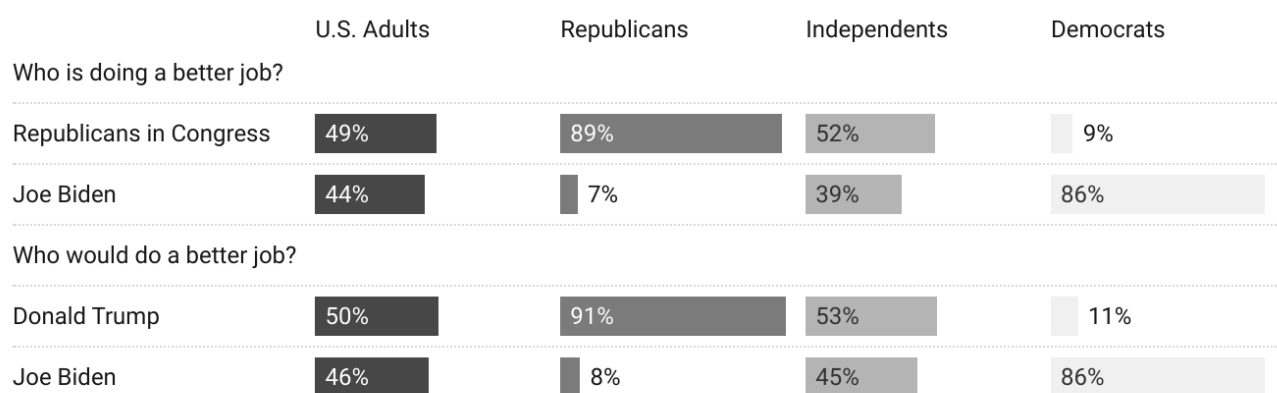

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

55% американців вважають, що США повинні продовжувати підтримувати Україну для того, щоб вона змогла повернути свої території, навіть якщо це вимагатиме тривалої участі, а не закінчить конфлікт якнайшвидше. Поступитися Росії вважають можливим 43% респондентів. В період з серпня 2022 року по червень 2023 року відсоток американців, які виступають за продовження звільнення території України був від 62% до 66%. Як можна побачити, він

знизився. В цілому це пов'язано із затягнутістю війни для пересічного громадянина, який волів би її швидкого завершення, але на умовах вигідних Україні. Проте є й інша, значна частина, де громадяни хотіли б скинути тягар фінансування та відповідальності США за проблеми в Європі. На рисунку нижче зображені питання, які задали американцям: «Хто робить кращу роботу республіканці в Конгресі чи Джо Байден, а також хто впорався б краще Дональд Трамп чи Джо Байден».

Рис.2.8 Погляди американців на те, як лідери реагують на війну в Україні

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Респонденти трохи частіше вважають, що республіканці в Конгресі краще справляються з реакцією США на війну в Україні, ніж Джо Байден де 49% проти 44%, відповідно. Так само Дональд Трамп випереджає Байдена, але на 4% як потенційно кращий президент США. Переважна більшість республіканців і демократів вважають лідерів партій у Конгресі та президента кращими в управлінні реагуванням США на російсько-українську війну, тоді як незначна більшість незалежних респондентів віддає перевагу лідерам республіканців⁴⁸. Результати пояснюються класичною поляризацією поглядів у США, яка лежить в уявленні реалістичного та ідеалістичного поглядів як політиків так і громадян. Якщо взяти всі дані опитування та їх результати, то більшість серед американців,

⁴⁸ Brenan M. More americans say U.S. is not helping Ukraine enough. *Gallup*.

URL: <https://news.gallup.com/poll/643601/americans-say-not-helping-ukraine-enough.aspx> (дата звернення: 08.11.2024).

які є прихильниками демократів та чинної адміністрації Байдена, продовжує виступати за підтримку Києва. Республіканці ж виносять дуже скептичну оцінку діям США в Україні, а особливо коли це стосується внутрішньої політики та фінансових витрат, на їхню думку. Американці болюче сприймають будь-які події в Україні та реагують відповідно. Це пов'язано насамперед зі статичністю лінії фронту, де жодна зі сторін не може досягти відчутних успіхів. Зв'язок між цими позиціями є прямим, адже прийняті та неприйняті рішення про збільшення підтримки Києва залежать від позиції американської адміністрації, аналітичних установ та громадських діячів, які спільно продукують дискурс всередині країни.

2.3 Вплив російської дезінформації на політику США щодо України

Російська дезінформація має значний вплив на політику США щодо України. За допомогою різних каналів, включно із соціальними мережами, електронними ЗМІ, Росія намагається просувати вигідні наративи, які знаходять своїх прихильників, та створює дискурс неоднозначності дій України та Москви. Це включає поширення неправдивої інформації про ситуацію в Україні, зміну поглядів на російські дії та звинувачення Києва в усіх історичних та нинішніх подіях. Це в свою чергу створює ряд викликів для американського політикуму, адже публічні особи, аналітичні центри та американські ЗМІ підхоплюють трендові тези російської пропаганди.

В цьому контексті варто згадати про професора та історика Університету Мемфіс Андрія Знаменського «Collusion and Conspiracy Theories: US Domestic Politics and Russian Active Measures», яка стосується важливих моментів у аналізі дезінформаційної політики Кремля у США. Знаменський зазначає, що російська пропаганда активно використовує конспірологічні теорії, щоб дискредитувати опозицію та створити образ зовнішнього ворога. Це включає звинувачення опозиційних політиків у співпраці з ЦРУ та Держдепартаментом США. В свою чергу російська дезінформація сприяла створенню наративу про «російську змову» під час президентства Трампа. Вона стосується припущення, що колишній президент США прийшов до влади за допомогою режиму Путіна. Ця

теорія говорить про те, що Трамп був агентом впливу Кремля, яким керували за допомогою компромату. Твердження прижилося серед лівих кіл у США, які вважали президента ізоляціоністом, расистом та взагалі нелегітимним. Це підсилюється параноєю мислення в політичній культурі, живлячи страхи та підозри щодо зовнішніх загроз, які нагадують політику Ніксона, стосовно комуністів у США. Автор зазначає, що в демократичних країнах, політична параноя зазвичай є короточасним явищем, яке швидко зникає завдяки незалежним медіа та опозиції. Водночас в авторитарних режимах, як у Росії, такі явища можуть тривати десятиліттями через відсутність опозиції та контрольований медіапростір. Скандали та тренд на ідеологічну фіксацію підірвали демократичні інститути США та породили конспірологічне сприйняття політики. Знаменський також звертає увагу на ідеологічні фіксації, такі як «антирасизм» та «різноманітність», які впливають на політичні еліти та їхні рішення. Надмірне фокусування на цих ідеях відіграє негативну роль у поляризованому американському суспільстві, де традиціоналісти протистоять глобалістам, які звикли до ідей просування демократії та прав людини у світі з боку США⁴⁹. Андреас Умланд у своїй роботі «Russian Narratives, Ukraine, and US Right-Wing Punditry: How Kremlin Propaganda Used a 2021 Washington Think Tank Debate» аналізує, як російська пропаганда використовувала дебати у Вашингтонському аналітичному центрі в 2021 році для просування своїх наративів. У своїй дискусії з Т. Карпентером, який використовував у якості аргументів стереотипи про Україну повторюючи тези російської пропаганди про ультранаціоналістичну та авторитарну державу. Москва просуває історичні стереотипи, зокрема діяльність ОУН-УПА для підтвердження повального впливу націоналізму, який переростає у «фашизм» та «нацизм» в Україні для виправдання своїх дій. Кремль використовує маніпулятивні техніки для впливу на західну політику щодо Східної Європи та України. Умланд вважає, що Росія

⁴⁹ Znamenski A., Kuzio T. Collusion and conspiracy theories: US domestic politics and russian active measures. Ibidem Verlag. 2023. p. 237–266. URL: <https://doi.org/10.17613/r5ck-w272> (дата звернення: 10.11.2024).

поширює неправдиву або спотворену інформацію через різні медіа-канали, щоб створити хибне уявлення про ситуацію в Україні та Східній Європі. Це включає фальшиві новини, перекручені факти та вигадані історії. Це робиться через фінансування або вплив на окремих журналістів та експертів, які потім поширюють проросійські погляди. Сама пропаганда спрямована на формування негативного сприйняття України серед західної аудиторії, зокрема через праві медіа в США. Деякі медіа можуть мати ідеологічні погляди, які частково збігаються з російськими наративами⁵⁰.

Потрібно зазначити про більш конкретну аргументацію впливу російської дезінформації у США. Українське ЗМІ «Бабель» опублікувало розбір того, як західні лідери думок стали просувати наративи Москви. В основному це коментатори правого толку та публічні особи, які мають мільйонну аудиторію в соціальних мережах, зокрема Джордан Пітерсон - психолог, професор Торонтського університету, який здобув популярність завдяки своїм лекціям на YouTube, де наразі він має 8 мільйонну аудиторію. Він виступає з критикою сучасного світоустрою, толерантності, лівих ідей та рухів. В американському журналі The Daily Wire вийшла його стаття «Russia Vs. Ukraine Or Civil War In The West?». Для його шанувальників на теренах України вона була сюрпризом. Сама стаття звинувачує країни Заходу в провокуванні Росії своєю зовнішньою політикою та «дегенеративними ідеями». Пітерсон вихваляє теологічні та філософські здібності Путіна в контексті відмирання християнської релігії та її цінностей на Заході. Він пропонує план завершення війни, який передбачав би нейтральний статус України терміном на 20 років та нові вибори під наглядом західних та російських спостерігачів. Також він згадав, що українська держава володіє викопним паливом на узбережжі Каспійського моря переплутавши її з

⁵⁰ Umland A. Russian narratives, Ukraine, and US right-wing punditry: how kremlin propaganda used a 2021 Washington think-tank debate. Soviet and post-soviet politics and society. 2023. Vol. 262. p. 359–381. URL: https://www.academia.edu/107187045/Russian_Narratives_Ukraine_and_US_Right_Wing_Punditry_How_Kremlin_Propaganda_Used_a_2021_Washington_Think_Tank_Debate (дата звернення: 10.11.2024).

Казахстаном⁵¹. Ще один коментатор, але спортивних подій, Джо Роган, будучи ведучим подкасту The Joe Rogan Experience, у своїх передачах підкреслює важливість свободи вираження думок дозволяючи співрозмовнику висловитися. В основному запрошені спікери говорили про конспірологічні теорії, порочність сучасних лівих тенденцій, зміни клімату та інші речі, пов'язані з необґрунтованими звинуваченнями сьогоденного світу. З початку війни РФ в Україні Роган почав запрошувати «зручних» для нього коментаторів, так, наприклад, він провів свій випуск з Тулсі Габбард, яка вийшла з Демократичної партії, звинувативши її членів у розпалюванні війни⁵². Іншою особою із цього табору є Бен Шапіро, відомий консерватор-інтелектуал. Він заснував журнал The Daily Wire і протягом кількох років був аналітиком конспірологічного порталу Breitbart News. Після початку війни в Україні він звинувачував демократів і Байдена в тому, що їм бракувало політичної волі зупинити Росію, та підтримував допомогу Києву. Але потім Шапіро змінив свої погляди і заявив, що, територіальні поступки для України не є поганою ідеєю для уникнення ядерної війни. Сьогодні він вважає, що США виконали свою головну роль в Україні та мають згорнути фінансову допомогу Києву, бо війна може тривати до нескінченності⁵³.

Інше дослідження проведене аналітичним сайтом Тексти.org.ua і пропонує перелік публічних осіб, які вважають, що Україну потрібно залишити без допомоги. Організації також включені, але у меншій кількості. Якщо поглянути на розподіл в медіапросторі в політиці та експертному середовищі, то більшість

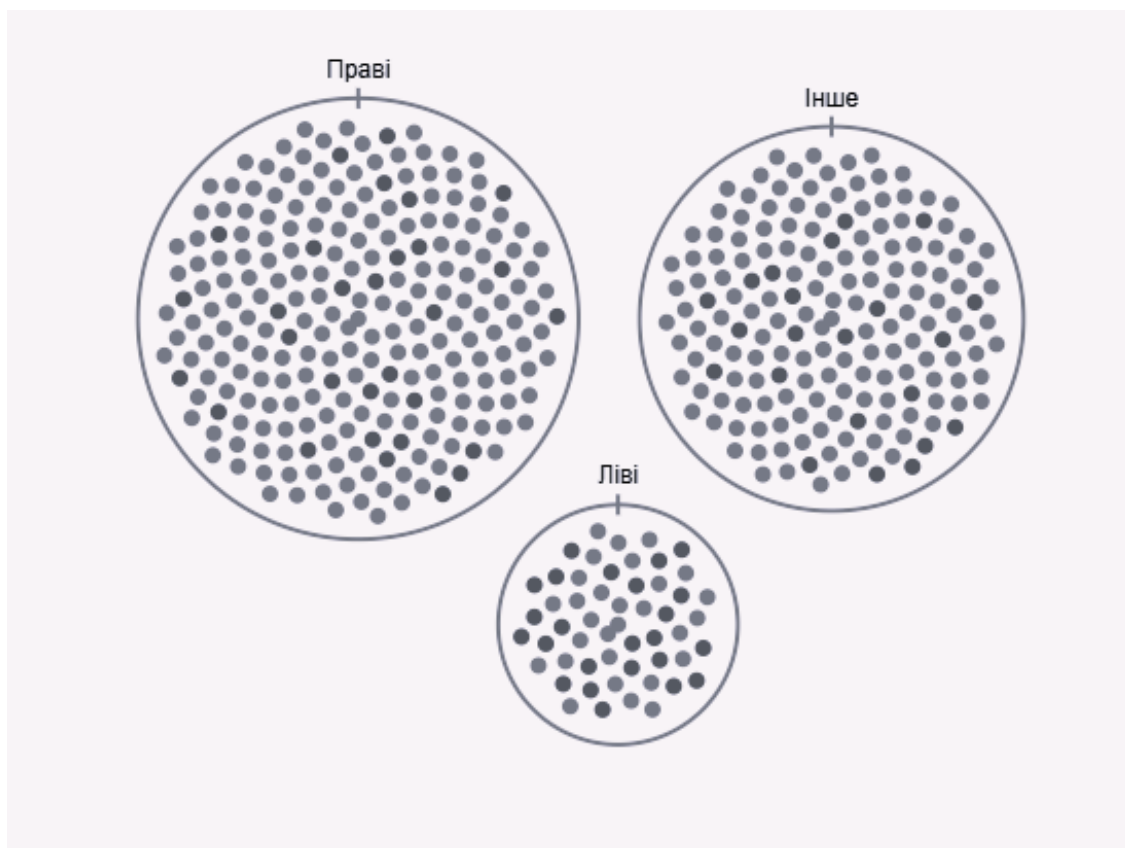
⁵¹ Peterson J. PETERSON: Russia vs. Ukraine or civil war in the West?. The Daily Wire. URL: <https://www.dailywire.com/news/russia-vs-ukraine-or-civil-war-in-the-west> (дата звернення: 15.11.2024).

⁵² PowerfulJRE. Tulsi Gabbard on Ukraine and the military industrial complex, 2022. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rAfwpfUBw1M> (дата звернення: 15.11.2024).

⁵³ Раєвський Д., Скібіцька Ю. Втомилися від заяв Ілона Маска про мир з росією? Він не один – припинити допомагати Україні закликають Джордан Пітерсон, Бен Шапіро і Джо Роган. Як західні лідери думок стали рупором кремля – розбір «Бабеля». Бабель. URL: <https://babel.ua/texts/85811-vtomilisya-vid-zayav-ilona-maski-pro-mir-z-rosiyeyu-vin-ne-odin-pripiniti-dopomagati-ukrajini-zaklikayut-dzhordan-piterson-ben-shapiro-i-dzho-rogan-yak-zahidni-intelektuali-stali-ruporom-kremlya-rozbi> (дата звернення: 12.11.2024)

з цих категорій представляють окремі особи. Загалом у переліку 387 особи та 76 організацій, де присутні політики, політичні рухи та групи впливу, медіа та журналісти, експерти та аналітичні центри. Список можна продовжувати, зважаючи на суттєву активність прихильників «альтернативного погляду» на війну в Україні. Варто розглянути кілька візуалізацій, які демонструють кількість організацій та публічних осіб, де темнішими цятками позначені організації, а світлішими - публічні особи. Якщо говорити про їхні політичні погляди, то розподіл серед лівих, правих та тих, хто притримується інших переконань, показує, що більшість консерваторів агітує за припинення допомоги Україні, в той час як серед лівих подібних поглядів притримується в 2 рази менше осіб та організацій.

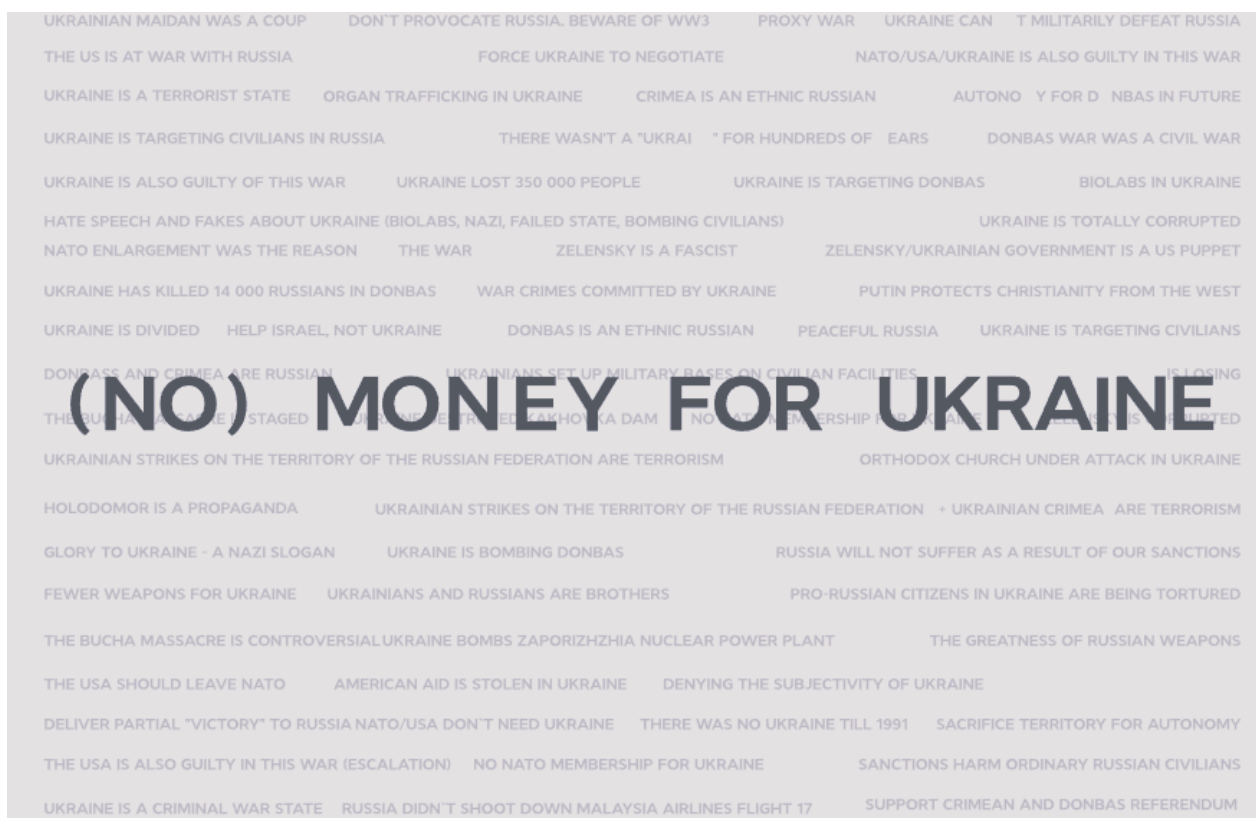
Рис. 2.9 Розподіл серед правих, лівих та інших агітаторів за припинення допомоги Україні

Джерело: [Київ, Texty.org.ua, 2024]

Більше половини фігурантів належить до правих, до лівих майже кожен восьмий, а інші не мають ідеологічного забарвлення. Серед правих більшість є прихильниками Трампа та його предстаників у Республіканській партії. Ліві це активісти з антивоєнною риторикою й партії, які протестують проти фінансування України. 50 публічних осіб та організацій співпрацює з російськими медіа та провладними ініціативами й під час повномасштабного вторгнення. Менша частина навіть проживає на території РФ та на окупованих територіях. Приблизно 30 журналістів і блогерів працюють у якості коментаторів та репортерів в російському медіапросторі. Слід розглянути основні аргументи та тези проросійських американських коментаторів, які використовують аргументацію прагматичного та геополітичного характеру про те, що «вступ до НАТО це помилка», «американські платники податків страждають», «Зеленський є диктатором» та інше. Нижче наведені найпоширеніші аргументи, які використовують американські політики, медійники та експерти, які закликають припинити допомогу Києву.

Рис. 2.10 Найпоширеніші аргументи американських політиків, медійників та експертів, які закликають владу припинити підтримувати Україну

Джерело: [Київ, Texty.org.ua, 2024]

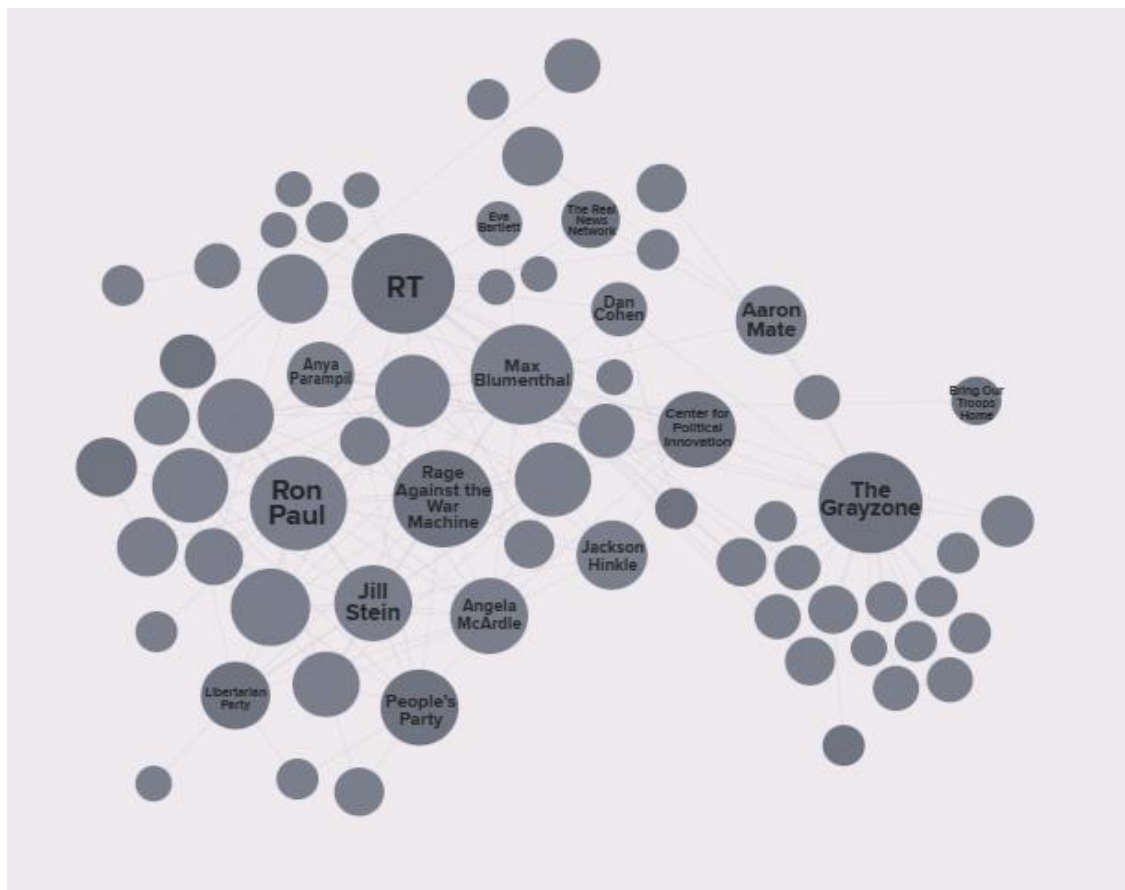
На інфографіці зображено поміж інших наративів твердження про те, що США забагато допомагають Україні грошима. Зважаючи на дезінформаційні кампанії Росії та спікерів, які виголошують подібні заяви на кшталт Рогана, Пітерсона та Шاپіро можна згадати й сенатора та кандидата на посаду віцепрезидента США Джеймса Венса, який є противником підтримки України. Він разом з іншими республіканцями направив колективного листа Байдену з проханням припинення допомоги Україні. Вони зазначали, що безстрокова американська допомога принципово несумісна з їхніми стратегічними інтересами, посиляючись на Стратегію національної безпеки до 2022 року. Документ визначає Китай «єдиним конкурентом, який має намір змінити міжнародний порядок і, дедалі більше, економічну, дипломатичну, військову та технологічну силу для цього»⁵⁴. Дії США в цьому контексті свідчать про протилежне. Вони

⁵⁴ FACT SHEET: The Biden-Harris administration's national security strategy | The White House. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/10/12/fact-sheet-the-biden-harris-administrations-national-security-strategy/> (дата звернення: 17.11.2024).

зазначили, їхні національні інтереси та інтереси українського народу найкраще відповідають переговорам, які терміново необхідні для вирішення цього конфлікту⁵⁵.

Ще одним із основних елементів дезінформації та пропаганди Росії є її фінансоване державою медіа Russia Today, що поширює наративи, пов'язані з Україною в західних країнах.

Рис.2.11 Російське медіа Russia Today та сайт The Grayzone, їх працівники і партнери

Джерело: [Київ, Texty.org.ua, 2024]

⁵⁵ Vlahos K. B. Republican lawmakers to Biden: no more 'unrestrained aid' to Ukraine. Responsible Statecraft. URL: <https://responsiblestatecraft.org/2023/04/20/republican-lawmakers-to-biden-no-more-unrestrained-aid-to-ukraine/> (дата звернення: 17.11.2024).

Дані сайту SimilarWeb показали, що за жовтень 2024 року кількість відвідувачів Russia Today становила 71,3 млн., а в березні цього ж року понад 93 млн. Наразі 12,09% користувачів є американськими громадянами⁵⁶. У 2022 році у США заборонили канал RT America. Він входив до мережі RT і транслювався через різноманітні онлайн-сервіси, провайдерів та онлайн на їхньому сайті. Сьогодні прихильники забороненого каналу перейшли на платформу Rumble, яка збирає поціновувачів конспірології та консерваторів. Пов'язаним сайтом із відомим російським медіа є сайт лівого спрямування The Grayzone, яким володіє американський журналіст Макс Блюменталь. Він є найцитованішим у Росії й навіть був запрошений у якості спікера на засіданні ООН 2023 року. Він висловився про те, що Київ західною зброєю наносить удари по цивільним у Донецьку та наводить «свідчення» того, що кошти американців живлять війну проти Росії. Звинуватили також західний ВПК, який має вигоду з ескалації конфлікту⁵⁷. Очевидно, що існують й інші пропагандисти та відверті агенти впливу, яких не помічає американська розвідка та правоохоронні органи, адже переслідування альтернативних точок зору не вітається у США. Більшість із цих спікерів, журналістів та російських ЗМІ на Заході просувають наратив дороговартісної війни для Вашингтона і вважають це авантюрою адміністрації Байдена, яка не надто багато виділила допомоги Україні. Цей факт трампіське крило Республіканської партії не може не враховувати. Сама війна в Україні стала фактором внутрішньополітичної гри у США і дає приводи Кремлеві для просування своїх наративів та введення в оману досить значної частки американських громадян.

⁵⁶ Challenge validation. *Similarweb Digital Intelligence: Unlock Your Digital Growth*. URL: <https://www.similarweb.com/website/rt.com/#geography> (дата звернення: 17.11.2024).

⁵⁷ Американські гойдалки / І. Гадзинська та ін. Texty.org.ua. URL: <https://texty.org.ua/projects/112501/amerykanski-hojdalky/?src=main#network> (дата звернення: 15.11.2024).

Розділ 3 ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИКИ США ЩОДО СВОЇХ СОЮЗНИКІВ

Проблематика політики США стосовно своїх союзників полягає у не гнучкому підході до відносин як зі старими, так і з новими. Події та зміни на європейському театрі завжди турбували Вашингтон і змушували втягуватися у війну. Сьогодні ж просувається риторика нерозширення нових зобов'язань та наявних альянсів у ключових регіонах для США. В основі політики всіх адміністрацій президентів лежить кілька проблемних підходів, які погіршують або ж ускладнюють відносини з НАТО та ЄС. Попри намагання підтримувати міцні відносини з традиційними союзниками, іноді виникають розбіжності щодо витрат на оборону та розуміння стратегічних пріоритетів. Геополітична нестабільність тут є ключовим елементом, через те що війни та конфлікти в регіоні як на Близькому Сході так і в Україні створюють тиск на союзницькі відносини, де країни перекладають відповідальність одна на одну за проблемні недоліки. Європа звикла, коли її безпеку обслуговують війська та витрати Сполучених Штатів. В намаганні розширити свої альянси, Вашингтон залучає нових партнерів, але не вступає у союзницькі відносини, оскільки нові друзі можуть мати різні очікування та вимоги від співпраці. Зовнішня політика в цьому контексті часто спрямована на просування економічних реформ, що у випадку з Україною стало проблемним фактором двосторонніх відносин. Економічні інтереси США виходять за рамки поглиблення зв'язків з партнерами. Торговельні угоди, політика протекціонізму, співпраця з авторитарними країнами, зокрема з державами Перської затоки та Китаєм викликають напруженість з союзниками, які мають інші економічні пріоритети. З цих причини Європа разом з Україною розглядає варіант, де США можуть відмовити у наданні допомоги, скасують гарантії безпеки і покладуть всю відповідальність та витрати за регіон на ЄС. Київ, боячись втратити сильного партнера, намагається вибудувати спільні оборонні підприємства та поглибити кооперацію з державами, які відчувають спільні загрози з боку РФ. Але залишається не

визначеним питання, чи зможе Україна вистояти при скороченні фінансування її оборони з боку США?

3.1 Вплив зовнішньополітичного підходу США на своїх партнерів та союзників

Говорячи про підхід США до своїх партнерів та союзників потрібно розуміти, що він відрізняється в залежності від регіону. Тихоокеанський регіон є ключовим у протистоянні з КНР і відповідає інтересам США в цій частині світу, а європейський театр залишається зоною рівномірного розподілу ресурсів. Регіон Китаю та Тихого океану стали складними для НАТО. Роль Пекіна з початком війни в європейських справах посилилася зі встановленням тісніших зв'язків з РФ. Луї Сімон - професор та директор брюссельського відділення Королівського інституту Елкано і директор Центру безпеки, дипломатії і стратегії Брюссельської школи врядування вважає, що війна породила дебати в США з приводу того, як поєднати допомогу Україні, не знехтувавши при цьому китайською загрозою в Індо-Тихоокеанському регіоні. Війна Росії проти України, допомога і стримування кремлівської агресії на східних рубежах Альянсу стали головними пріоритетами для НАТО. В Європі поєднують важливість обох регіонів та розуміють їх геополітичне, економічне, інноваційне та технологічне значення⁵⁸. Пожвавлення інтересів США до Китаю відбулося з прийняттям Стратегії національної безпеки 2017 року та розуміння ЄС, що це матиме стратегічні наслідки. Обидві адміністрації президентів Байдена і Трампа хотіли передати частку відповідальності Європі та зайнятися політикою щодо Тихоокеанського регіону, де Пекін є ключовим гравцем. У Вашингтоні приділяють достатню увагу співпраці з ЄС для підкреслення важливості двосторонніх зобов'язань⁵⁹. На Лондонському саміті 2019 року було

⁵⁸ Simón P. L. NATO Рев'ю - Китайська і індо-тихоокеанська головоломка для НАТО. NATO Review. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2023/11/22/kitajs-ka-ndo-tihookeans-ka-golovolomka-dlya-nato/index.html> (дата звернення: 22.11.2024).

⁵⁹ President Donald J. Trump announces a national security strategy to advance america's interests. *The White House*. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-announces-national-security-strategy-advance-americas-interests/> (дата звернення: 22.11.2024).

підтверджено, що Китай та Росія створюють ідеологічні та геополітичні проблеми для країн-членів організації та закликали укріпити НАТО для реакції на справжні глобальні виклики. В документі зазначалося, що потрібно налагоджувати співпрацю з такими країнами: Австралія, Південна Корея, Японія та Нова Зеландія, що є ключовими гравцями на боці Альянсу в Індо-Тихоокеанському регіоні⁶⁰. Також до цього хочуть долучити Індію як протизвагу мілітаристській політиці Пекіна. Хоча цей документ є неофіційним, він визнає важливість реакції на дії Китаю та вказує на поглиблення співпраці. В іншому документі також фігурує ця Азійська держава. На саміті у Брюсселі 2021 року в НАТО знову звернулися до китайської проблеми розкритикувавши амбіції Пекіна і вказали на ряд проблемних питань, таких як збільшення кількості ядерної зброї, нарощення співпраці з Росією, кампанії з кібератак та дезінформації. В Комюніке зазначили, що підкреслюють важливість діалогу з Пекіном⁶¹. Китай тим часом створює проблеми для євроатлантичної безпеки і кидає виклик безпековій архітектурі, яка склалася в Індо-Тихоокеанському регіоні. Більша половина цих інструментів пов'язані з війною та нарощенням виробництва озброєння, що викликає занепокоєння в НАТО, яке у будь-який спосіб уникає застосування військової сили. Маючи критичну інфраструктуру в Європі, Китай присутній на військових навчаннях з розміщенням своїх кораблів у Балтійському і Середземному морях. Низка союзників США у регіоні, про яких уже згадувалося, зможуть полегшити становище ЄС, який буде займатися євроатлантичною безпекою та її подільшою розбудовою. Виклики, які слід подолати в регіоні є очевидними, зокрема для Австралії та Японії, які відчують загрозу експансії від політики Пекіна. Існує парадокс того, що всі можливі реакції та превентивні заходи ускладнюються пріоритетністю регіонів. Виникає

⁶⁰ NATO. London declaration. Issued by the heads of state and government participating in the meeting of the north atlantic council in London 3-4 december 2019. NATO.

URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_171584.htm (дата звернення: 22.11.2024).

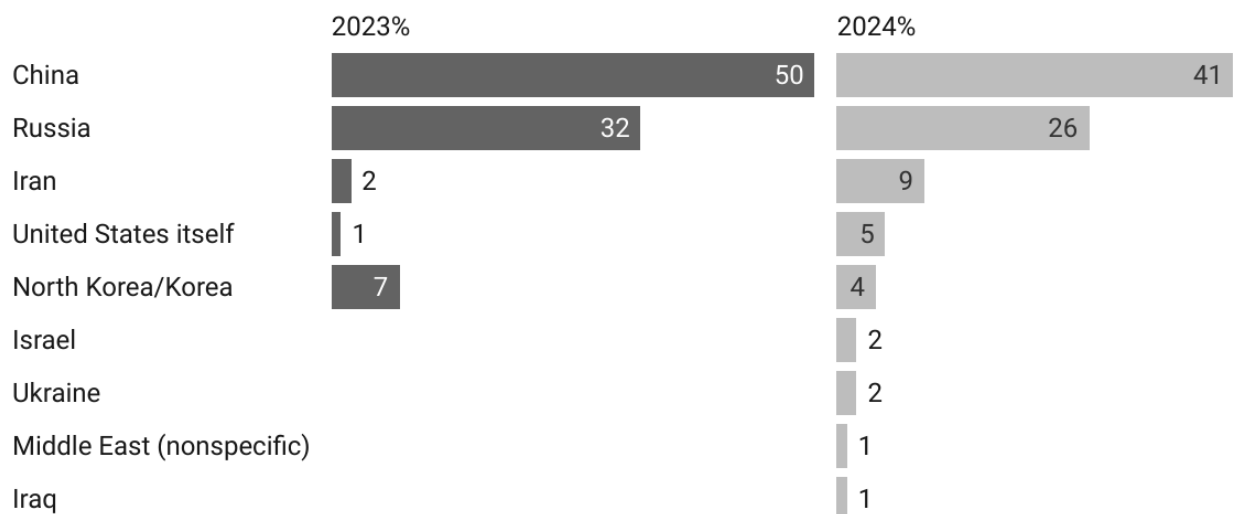
⁶¹ NATO. Brussels summit. Communiqué issued by the heads of state and government participating in the meeting of the north atlantic council in brussels 14 june 2021. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm (дата звернення: 22.11.2024).

цікаве запитання стосовно масштабності або обмеженості порядку денного НАТО щодо Китаю в Індо-Тихоокеанському регіоні, який знаходиться у надто широкій площині, де наголошується на необхідності дотримуватись глобальних правил і реагувати на транснаціональні загрози, або занадто вузько, коли вказують на військову активність Пекіна, або визначають вузькі сфери кооперації з країнами Індо-Тихоокеанського регіону. Маючи стратегічні пріоритети: як то стримування ревізіоністських «апетитів» великих держав, збільшення військової присутності, урахування засобів і технологій, необхідних для їх реалізації. В глобальному сенсі Китай створює проблеми для міжнародної безпеки, а з іншого є активним торговельним партнером дружніх до України і ворожих для Росії держав. Захід звик діяти в концепції «frenemy», тобто друга і ворога одночасно, де військовий примус та інструменти подібного характеру є останнім аргументом для застосування чи нав'язування своєї волі. Тому й виникає ситуація ускладнена пріоритетністю для кожного із союзників, де США відділяють Росію від Глобального Півдня та Китаю, а ЄС наголошує на безпеці східних кордонів та захисту від військової загрози з боку Москви. Ще одним прикладом є реакція Південної Кореї, яка на тлі підсилення російського угруповання в Курській області північнокорейськими військами не планує постачати 155 міліметрові артилерійські снаряди Україні. Це знову ж таки пояснюється пріоритетністю регіону та безпеки, і створює низку проблем для Києва, як і в якій кількості купувати чи отримувати необхідну кількість зброї на оборону⁶². Також американці все ще розглядають Китай як найбільшого геополітичного суперника і починають згадувати Іран як загрозу. Опитування громадської думки, проведене інститутом Gallup за 2024 рік, показує зміни за попередній 2023 рік серед дорослих американців. Китай та Росія домінують у списку найбільших ворогів США, відсоток американців, які згадують про них, зменшився на дев'ять з половиною відсотків, тоді як згадки про Іран зросли на

⁶² Eun-jung K. (LEAD) presidential office says to begin talks with ukraine this week over kyiv's special envoy to S. korea. Yonhap News Agency. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20241030009251315?section=national/defense> (дата звернення: 22.11.2024).

сім пунктів. Така реакція громадян пов'язана з подіями щодо підтримки Іраном низки терористичних угруповань ХАМАСу, єменських хуситів, які обстрілювали ракетами комерційні судна у Червоному морі. Також це опитування проводилося тоді, коли Палата представників Конгресу США ухвалила законопроект про примусовий продаж китайського додатку TikTok у США або його заборону, якщо продаж не буде здійснено. Законопроект враховує занепокоєння, що нинішня власність створює ризики для національної безпеки США, якщо китайський уряд отримає доступ до даних американців.

Рис.3.1 Яку країну в світі американці вважають найбільшим ворогом Сполучених Штатів сьогодні?

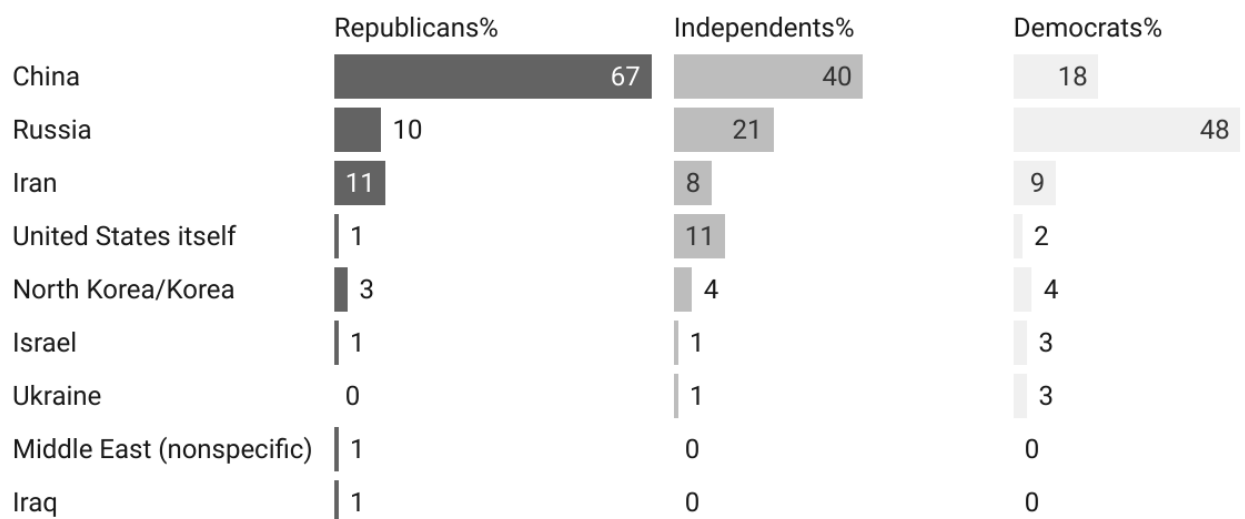

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

41% опитаних вважають Китай найбільшим ворогом Сполучених Штатів сьогодні, що робить його лідером серед ворогів. Росію називають 26%, за нею йде Іран - 9%. П'ять відсотків дорослого населення країни тепер називають самі Сполучені Штати, Північну Корею вважають 4%. Ці 5%, які назвали США найбільшим ворогом країни, є найвищим показником, зафіксованим з моменту, коли вперше Gallup поставили це питання у 2001 році. До цього часу не більше 2% американців коли-небудь називали свою державу найлютішим ворогом. Рік

тому побіжно згадували Ізраїль та Україну, а зараз їх називають найбільшим ворогом країни по 2% респондентів. Згадки ж про Північну Корею продовжують зменшуватися після рекордного падіння з 51% у 2018 році до 14% у 2019 році. Якщо говорити про останній рік, то відсоток згадок про Північну Корею зменшився з 7% до 4%. Такі дані свідчать про пріоритети, які були окреслені вище, де Тихоокеанський регіон є основою сьогоднішніх викликів, які стоять перед США та союзниками. Росія ж виступає у якості соратника, але не повноцінного союзника Китаю, тому її значення применшується у порівнянні з значущістю ролі Пекіна. Відсоткові значення України вказують на відомі наративи про дорогу війну, яку оплачує американський виборець, хоча наведені цифри незначні. Для яснішого розуміння того, що мотивує громадян так вважати, слід поглянути на результати опитування за прихильністю до політичних сил та їх ідейними поціновувачами.

Рис. 3.2 Яку країну американці вважають найбільшим ворогом Сполучених Штатів сьогодні серед прихильників республіканців, незалежних і демократів

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Китай входить до числа двох країн, які всі три партійні групи називають найбільшим ворогом Сполучених Штатів. Він посідає перше місце серед республіканців (67%) і незалежних (40%), але далеко поступається Росії серед

демократів (18%). Росія посідає друге місце серед незалежних і майже ділить друге місце з Іраном серед республіканців. Незалежні (11%) набагато частіше, ніж республіканці (1%) чи демократи (2%), називають самі Сполучені Штати, ставлячи їх на третє місце у своєму списку. Серед запитань до американців були, чи мають вони дуже сприятливе, переважно сприятливе, переважно несприятливе або дуже несприятливе уявлення про різні країни. Китай звісно є лідером цього списку, але він не є найменш прихильною країною з 21 держави, що досліджувалися 2024 року, 20% опитаних ставляться до нього дуже або переважно прихильно. Також цю відмінність підтверджує Росія з її 8% сприятливим рейтингом і Північна Корея з 9%. Іран (13%), Афганістан (13%) та Ірак (15%) мають нижчі рейтинги, ніж Китай, тоді як Палестинська автономія (18%) має такий самий показник, як і Китай. На вершині списку - Канада (83%), Японія (83%) і Великобританія (82%). Німеччина, Франція і Тайвань знаходяться лише на сходинку нижче, їх позитивно сприймають від 77% до 79%⁶³. Громадяни США ставляться прихильно й до України, Південної Кореї, Індії, Ізраїлю, Єгипту та Мексики. Дані загалом показують, що для республіканців Китай є головним ворогом, які були визначені у Стратегії національної безпеки 2017 тодішнім президентом Трампом. Питання Росії для них є менш значущим, бо консервативне й традиціоналістське крило цієї політсили прихильно ставиться до Москви з ідеологічних, ціннісних та геополітичних міркувань. Для демократів цю роль грає Росія і меншою мірою Пекін, що свідчить про різні уявлення щодо важливості ключових регіонів. Помітним є те, що 3% демократів у 2024 році вважали Україну ворогом й пояснити це досить складно, адже більшість представників цієї партії та їхні виборці є палкими прихильниками продовження надання допомоги Україні.

Варто звернути увагу й на інший аспект, який знаходиться в думках президента США, та те, що він залишив своїм попередникам у вигляді

⁶³ Saad L. Americans still see China as nation's top foe, Russia second. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/612170/americans-china-nation-top-foe-russia-second.aspx> (дата звернення: 23.11.2024).

сприйняття його бажаннях змінити порядок денний та скоригувати зовнішню політику. Президент Байден хотів, щоб американська політика поєднувала реалізм та моральні цінності визначаючи при цьому конкуренцію між демократіями та автократіями як основу для геополітичної боротьби. На початку своєї каденції він проголосив рефрен «Америка повернулася», з яким складно погодитися, бо логіка Холодної війни перестала діяти, і світ стає багатополярним з переміною балансу сил⁶⁴. Нова адміністрація Трампа стоїть перед серйозним викликом підтримки України, експансіонізмом Китаю в Індो-Тихоокеанському регіоні та стримуванням Ірану та конфліктів на Близькому Сході. Головна помилка Байдена була у фактичному дозволі створити російсько-китайський альянс проти США, нова адміністрація повинна шукати способи вбити клин між цими двома ядерними державами, щоб їхня співпраця не зруйнувала глобальний вплив США. Послаблення першості Америки означає, що Вашингтон повинен працювати не просто зі своїми наявними союзниками, а й залучати нових. Сама риторика Білого дому за каденції Байдена майже завжди базувалася на логіці Холодної війни, хоча це й вселяє впевненість у деяких американців, але водночас підриває позицію США про створення партнерських відносин із новими гравцями. В контексті війни в Україні незахідні держави розцінюють дії Вашингтона як ізоляцію Росії та її послаблення. Вони обирають нейтральну позицію щодо війни, включаючи навіть таких союзників США, як Ізраїль, Туреччина та арабські держави Перської затоки, які виступають у якості посередників. Проблемним питанням став конфлікт у секторі Газа, де Ізраїль як держава суттєво утратив свій престиж як давній союзник Америки. Політика Байдена, який збільшив постачання озброєння та іншої допомоги Ізраїлю в той час, коли він здійснював наступальну операцію, фактично призвела до збільшення жертв та до затягнутості війни проти ХАМАСу. США фактично перебували в позиції захисту і в міжнародному осуді та частковій ізоляції. Усі ці

⁶⁴ Rhodes B. A foreign policy for the world as it is. *Foreign Affairs*.

URL: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/biden-foreign-policy-world-rhodes> (дата звернення: 23.11.2024).

дії викликають впровадження новіших та далекоглядніших підходів до міжнародної дипломатії для просування американських інтересів. Трамп міг би повпливати на Ізраїль використавши свої особисті стосунки з прем'єр-міністром Нетаньяху, щоб переконати його до рішучіших кроків у напрямку боротьби з проксі Ірану на територіях, що межують з Ізраїлем замість того, щоб відчутно зміцнювати безпеку, яка тільки продовжує конфлікт. У більш широкому сенсі, американські інтереси вимагають більш прагматичного і збалансованого підходу до просування прав людини і демократії, враховуючи, що Китай і, меншою мірою, Росія набувають все більшого впливу в незахідному світі. Просування демократії та прав людини може відігравати легітимну роль в американській зовнішній політиці, але якщо воно буде здійснюватися вибірково або непропорційно, у США залишиться небагато країн за межами західного блоку, з якими вони могли б співпрацювати. Але, в більш фундаментальному плані, найбільшим зовнішньополітичним викликом для нової адміністрації є відсторонення США від воєн в Україні та на Близькому Сході, щоб зосередити увагу і ресурси на відновленні економічної безпеки Америки та зупиненні її відносного занепаду. Проблемна спадщина Байдена також сприяла збільшенню кількості країн, які прагнуть приєднатися до групи БРІКС, першої у світі великої міжнародної ініціативи, що не належить США, яка представляє пошук постамериканського світу⁶⁵.

Іншим аспектом складних двосторонніх союзницьких відносин є протекціоніська політика США, де наддержавна намагається посилити свій вплив шляхом наступу на інтереси партнерів. У 2016 році торговий представник Сполучених Штатів Майкл Форман спробував зруйнувати субсидії, які шкодять американським експортерам і гальмують світову торгівлю. Сьогодні ж замість того, щоб намагатися змусити інші країни скоротити субсидії, адміністрація Байдена зосередилася на створенні власної архітектури субсидій, доповненої

⁶⁵ Chellane B. Biden's vexed foreign policy legacy leaves hard choices ahead. *The Hill*. URL: <https://thehill.com/opinion/international/5019516-bidens-vexed-foreign-policy-legacy-leaves-hard-choices-ahead/> (дата звернення: 23.11.2024).

місцевими правилами, проти яких колись виступали американські чиновники. Перші проблеми у відданості США принципам вільної торгівлі відбулося, коли Трамп запровадив тарифи на товари з усього світу. Однак рішення сьогоденішнього президента завдає більшого удару по вільній торгівлі. Іноді можна почути тези про смерть вільної торгівлі та початок нового тренду на порушення усталених правил взаємодії. Субсидії - це давній економічний портрет Америки, але плани відрізняються своїми масштабами та спрямуванням на внутрішню ситуацію у США. Точна вартість цих субсидій невідома, оскільки їх більшість надаватимуться у формі податкових пільг, загальний розмір яких залежатиме від обсягів виробництва компаній. Якщо взяти разом, їхній сукупний вплив буде значущим. Інвестиції федерального уряду можуть сягнути 100 млрд⁶⁶ . доларів на рік протягом наступного десятиліття, що майже вдвічі більше, ніж загальний обсяг субсидій за попередні десять років. Для прихильників вільної торгівлі субсидії є поганим рішенням самі по собі, бо на їхню думку, вони роблять товари, вироблені однією країною, штучно дешевшими, знижуючи економічну ефективність. Нові американські субсидії є ще більш неприйнятними, оскільки в багатьох випадках вони вимагають від одержувачів дотримання порогових показників вмісту місцевих компонентів товарів. Сам протекціонізм відбувається з декількох причин. Ріст Китаю став відправною точкою, у нього американські лідери не вірили, а сподівалися на примус Пекіна припинити його промислову політику. Ці надії завершилися нічим і посіяли думку, що для США треба прийняти власну промислову політику, щоб позбавитися від залежності технологій та інновацій. В основі лежить створення робочих місць та можливості середнього класу заробляти. Зміна клімату є ще одним аспектом, на який слід зважати. Очікується, що витрати на відновлювані джерела енергії призведуть до різкого скорочення викидів вуглекислого газу на території Сполучених Штатів. Американські субсидії спрямовані на відвертання

⁶⁶ The Economist. What America's protectionist turn means for the world. The Economist. URL: <https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/01/09/what-americas-protectionist-turn-means-for-the-world> (дата звернення: 24.11.2024).

бізнесу від Китаю за допомогою контролю і санкцій. Пекін відповідно приймає рішення до збільшення власної самодостатності збільшуючи власні промислові субсидії. Якщо говорити про союзників США, то на першопочатках прийняття закону про американські субсидії на зелені технології Байденом віталися в ЄС та були задоволені, що нарешті у Вашингтоні приєдналися до боротьби зі зміною клімату⁶⁷. Інвестиції вважали своєрідним способом ведення справ Байденом, але це не протривало довго. Низка європейських експертів із торгівлі почали бити на сполох через те, що американські субсидії загрожують амбіціям континенту в галузі зелених технологій. Еммануель Макрон назвав Закон про зниження інфляції «вбивцею для нашої промисловості»⁶⁸. Критикували цей закон і в Азії, але меншою мірою, наголошуючи на переході субсидій, заснованих на національній приналежності. Реакція Європи може бути пояснена її слабкістю, бо енергетична криза, яка була спровокована повномасштабною війною Росії проти України, сильно вдарила по європейських компаніях. Відбулася спроба заміни дешевого російського трубопровідного газу дорогим скрапленим газом зі США. Маючи багаті природні ресурси, Вашингтон має відчутну перевагу в цінах на енергоносії у порівнянні з ЄС. Азійський регіон не став виключенням. Морріс Чанг, засновник тайванського виробника мікросхем TSMC, підрахував, що виробничі витрати в Сполучених Штатах на 55% вищі, ніж на Тайвані. Роботи буде у двічі більше, і вона не буде розбитою на кілька завдань для працівників американських підприємств. Гіганти-виробники мікросхем побоюються, що відбудеться розпад мережі експертиз в їхніх найсучасніших виробничих центрах і втрати технологічних переваг, які підтримують їхнє існування⁶⁹. Союзники Америки зараз намагаються переконати її пом'якшити субсидії на зелену енергетику. Закон переробити нелегко через вписані чіткі, суми, терміни і

⁶⁷ Inflation reduction act. U.S. Department of the Treasury. URL: <https://home.treasury.gov/policy-issues/inflation-reduction-act> (дата звернення: 27.11.2024).

⁶⁸ 60 Minutes. Emmanuel macron: the 60 minutes interview, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MRgjUQ6kzeA> (дата звернення: 27.11.2024).

⁶⁹ Wang L. US' chip bid 'futile,' morris chang says - taipei times. Taipei Times. URL: <https://www.taipeitimes.com/News/biz/archives/2022/04/22/2003776996> (дата звернення: 28.11.2024).

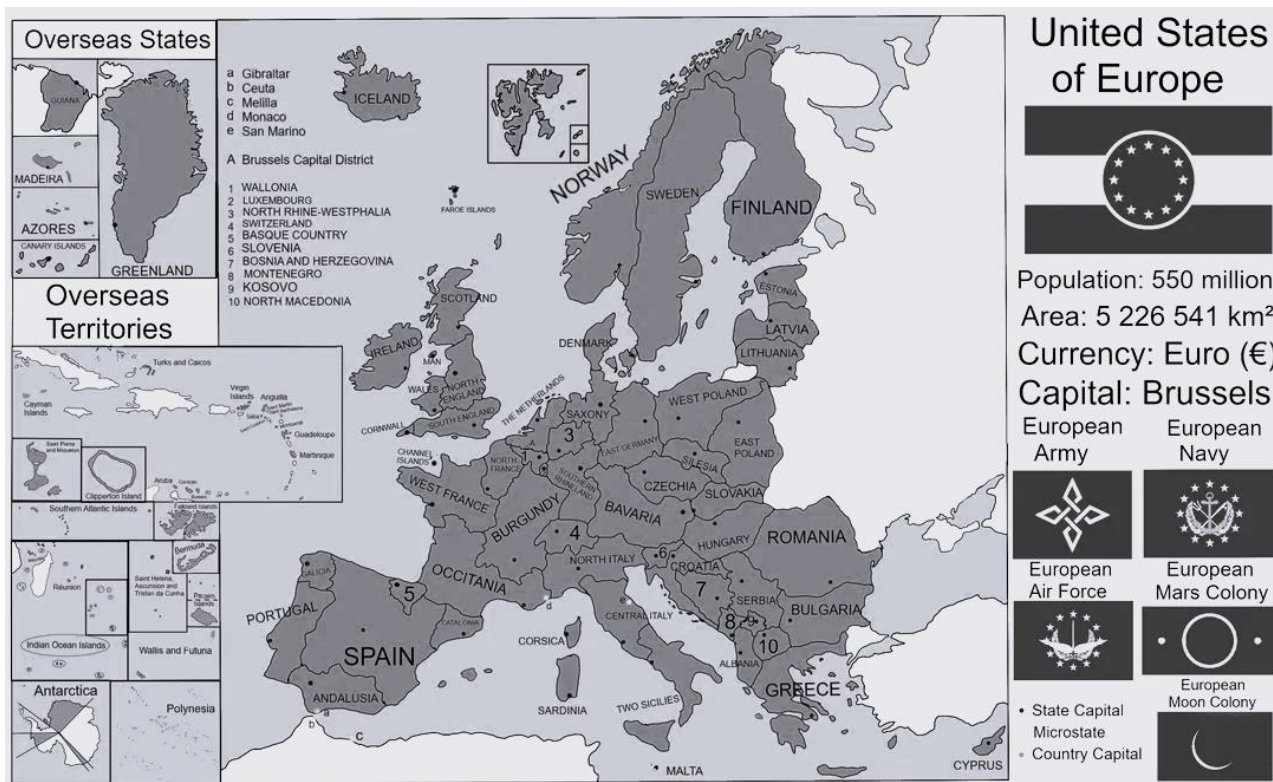
умови. Уряди інших країн стоять перед непростим вибором: долучатися до перегонів за субсидіями чи ні. Коли США платять своїм підприємцям за технології, які дорого коштують, ці технології з часом мають стати дешевшими для всіх. Але голоси, що закликають до збільшення субсидій, схоже, переважають. Міністерство охорони навколишнього середовища Південної Кореї повідомило автовиробників, що внутрішні субсидії для електромобілів можуть бути обмежені фірмами, які мають власні сервісні центри в країні, за винятком більшості іноземних компаній⁷⁰. У Європі політики та бізнес хочуть, щоб суворі правила державної допомоги були скориговані, щоб уряди могли вільніше підтримувати промисловість. Ці правила є однією з найбільших історій успіху єдиного європейського ринку, що допомагає забезпечити конкуренцію і заохочують зміни, які необхідні для того, щоб більше допомоги швидше надходило до стратегічних секторів. Цю думку сьогодні навряд чи можна почути у Вашингтоні. Кетрін Тай, нинішній торговий представник США, є активною прихильницею субсидій, і закликала Вашингтон та його союзників координувати свої інвестиції, щоб максимізувати свій вплив. Це є зрозумілим кроком, бо збереження впливу на союзників та разом з ними задля протистояння Китаю є основою цих заяв та рішень. А партнери в той же час хочуть залишатися під американською безпековою парасолькою і воліли б отримати підтримку у боротьбі з кліматичним змінам. Координація залишатиметься складною, і діяти буде надзвичайно непросто. Всі хочуть зайняти першість у виробництві напівпровідників і Америка не є винятком. Так само і уряди в Азії та Європі прагнуть цього і мають свої національні інтереси і десятки стартапів, які змагаються за частку в цьому процесі. Якщо США та їх союзники запропонують більше допомоги фірмам, які будуть її перетягувати на себе, це призведе до

⁷⁰ Yun-hwa J. Government subsidies for electric cars increase, depending on year-end vehicle price discounts. Ministry of Environment. URL: <https://eng.me.go.kr/eng/web/board/read.do?pagerOffset=0&maxPageItems=10&maxIndexPages=10&searchKey=&searchValue=&menuId=461&orgCd=&boardId=1627030&boardMasterId=522&boardCategoryId=&decorator=> (дата звернення: 28.11.2024).

подвійних зусиль у транскордонному співробітництві, марнування державних коштів і взаємних звинувачень між країнами, які мали б об'єднати сили.

Потрібно зазначити, що США провокують та запускають в публічний простір дискурс про формування Сполучених Штатів Європи. Європейські демократії стикаються з величезним викликом, пов'язаним з їхньою актуальністю на міжнародній арені. Сьогодні багатополлярний світ породжує активність альтернативи демократичним цінностям та прагне поглибити розбіжності між країнами Заходу за допомогою поширення націоналізму та ностальгії за минулим. Для цього варто розглянути можливість прискорити темпи процесу європейської інтеграції та створення Сполучених Штатів Європи. Значна частина проблем лежить у внутрішній площині. ЄС не може виконувати свої функції, не кажучи вже про реалізацію своїх амбіцій, в той час як Європейській Комісії бракує прозорості, держави-члени зловживають правом вето в Раді ЄС, а Європейський Парламент залишається слабким. Існує потреба у виробленні швидких механізмів прийняття рішень. Це великий проєкт, який пропонує побудувати фактично третю силу в нашому порядку денному, що є занадто великим викликом для Китаю та США. У Вашингтоні зважають на всі можливі сценарії та скоріше за все не допустять створення подібного об'єднання, яке буде значним конкурентом для всіх великих держав. Іноді в мережі можна знайти можливий варіант мапи майбутнього союзу з оновленими правилами та політикою.

Рис.3.3 Перша мапа Сполучених Штатів Європи коли-небудь створена на веб-сайті Reddit

Джерело: [Washington,Reddit, 2020]

На цій мапі можна бачити, що міг би представляти з себе цей союз. Він має армію, флот, повітряні сили та навіть космічні війська з колонізації Марсу, Місяця⁷¹. Попри фантазми автора цього зображення президент Франції Еммануель Макрон бачить можливість створення спільної європейської армії. Він попередив, що Європі загрожує можлива загибель, якщо вона не вживе сміливих заходів для боротьби з протекціонізмом США та Китаю на тлі серйозних геополітичних загроз з боку авторитарних режимів⁷². Його промова та рішення пов'язані з бажанням Франції перехопити лідерство у Німеччини, яка не офіційно вважається головною країною в ЄС. Поки що союз не здатен реалізувати своїх очікуваних результатів. Для цього фабрика думок Європейська рада з міжнародних відносин випустила матеріал, де вказуються конкретні кроки

⁷¹ Thomas1VL. United States of Europe - First map of a timeline I'm creating (USE TL). Reddit. URL: https://www.reddit.com/r/imaginarymaps/comments/f8rvs1/united_states_of_europe_first_map_of_a_timeline/ (дата звернення: 28.11.2024).

⁷² Caulcutt C. Macron warns Europe 'can die' in alarmist speech on protectionism, geopolitical threats. POLITICO. URL: <https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-europe-china-competition-protectionism-geopolitics/> (дата звернення: 28.11.2024).

для першопочаткових змін. По-перше, ЄС потребує захисту зовнішніх кордонів, зупинивши нелегальну міграцію, торгівлю людьми і наркотиками. Федералізація охорони кордонів сприяла б кращому розподілу фінансових і людських ресурсів. Крім цього, потрібно зберегти достатню кількість електроенергії під час переходу на відновлювальні джерела енергії. Енергетичний союз уможливив би нову індустріалізацію в Європі завдяки інвестиціям у дослідження і розробки та виробництву технологій, необхідних для енергетичного переходу. Належним чином скоординована фінансова та соціальна політика може зміцнити геополітичну позицію ЄС. У майбутньому Сполучені Штати Європи зможуть реалізувати швидку і повну інтеграцію України, Молдови і Туреччини. Такий союз на їх думку спричинив би реформування інституцій, що дозволило б новим державам приєднатися до союзу, зробивши його найсильнішою економікою світу, підкріпленою стабільною валютою⁷³. Популістські партії, які зумовлюють правий поворот в ЄС, вносять розкол у будь-яку ініціативу до об'єднання не визнаючи криз, із якими стикнулися європейці під час вторгнення Росії до України і створення енергетичної кризи. Офіційно про це майже не говорять, але сама поява таких ініціатив свідчить про суттєві тріщини у відносинах зі США, які ведуть свою, переважно економічну політику зі своїми союзниками та партнерами.

3.2 Оцінка ефективності української політики США

Ефективність політики США в Україні слід визначати за показником співпадіння інтересів. Прихід до влади Трампа на президентських виборах у США викликав чимало хвилювань в Європі. Новий американський лідер робив конкретні та сміливі заяви, які були рішучіші за риторику Байдена. Головною обіцянкою стосовно війни в Україні було швидке просування у напрямку переговорів про припинення вогню та укладення мирної угоди з Росією. Але в

⁷³ Nicolescu R. A United states of Europe: the need for leadership. European Council on Foreign Relations. URL: <https://ecfr.eu/article/a-united-states-of-europe-the-need-for-leadership/> (дата звернення: 24.11.2024)

Києві президент Зеленський заявив про справедливий та надійний мир, який фактично гарантуватимуть партнери. З огляду на перенесення відповідальності на ЄС за власний регіон мова йде про формування коаліції, яка забезпечить місце за столом переговорів, де вона зможе чітко заявити про свої умови. Європа повинна бути готова сама надати гарантії Україні, увівши війська на українську територію для стримування майбутніх зазіхань Москви. В Брюсселі та Києві розуміють, що припинення вогню може бути набагато гіршим сценарієм, ніж продовження війни. Але бажання та можливості не означають одне й теж саме. Після контрнаступальних дій в Запорізькій області 2023 року, які завершилися невдачею, Україну почали переслідувати тактичні та оперативні проблеми на полі бою. Захід в Курську область Росії в 2024 року не зміг суттєво поліпшити ситуацію. Натомість виникає більше проблем, які супроводжуються майже тотальною залежністю від партнерів. Міністр оборони України Рустем Умеров заявив, що держава на 80% залежна від постачання допомоги партнерів⁷⁴. Також існує проблема з російськими ударами по критичній інфраструктурі, яка стала серйозним фактором у 2023 році. Мільйони українців можуть залишитися без тепла, електроенергії та води, що спричинить нову хвилю біженців, які будуть змушені виїздити з країни. Ці проблеми можуть бути вирішені або наданням більшої кількості озброєння, або ж перемовинами, але з конкретними гарантіями, де швидше за все Європа буде надавати гарантії безпеки Києву, а не США. В команді Трампа, як вже зазначалося, є люди, які виголошують пропозиції щодо включення військового замороження вздовж наявної лінії зіткнення та умови для післявоєнного статусу України, які варіюються від формального нейтралітету до повного роззброєння. В цьому аспекті не слід чекати формального членства та гарантій від США, а вибудовувати міцніші зв'язки з Альянсом та Європейським Союзом. Крах України мав би руйнівний вплив на Європу, спричинивши кризу довіри не лише до західних та трансатлантичних відносин, але й до несприйняття

⁷⁴ Кошкіна С. Рустем Умеров: «У нас нульова толерантність до корупції. І ми продовжимо чистити систему». LB.ua. URL: https://lb.ua/news/2024/09/24/636406_rustem_umierov_u_nulova.html (дата звернення: 29.11.2024).

колективної оборони, закріпленої у 5 Статті НАТО, а також до довіри до ЄС. Сценарій початку перемовин станом на 2025 рік є малоімовірними, адже Кремль, переконавшись, що будь-яка реакція з боку партнерів України є не дієвою, просто відмовиться визнавати претензії на захоплені території частини п'яти областей суверенної держави. Натомість може бути підписане обмежене припинення вогню, а перемовини з конкретними зобов'язаннями виконання відбудуться пізніше.

Варто звернути увагу на опитування Київського міжнародного інституту соціології, яке проводиться з травня 2022 року де регулярно ставиться питання стосовно того чи готові українці поступитися територіями для швидшого миру та збереження суверенітету. Варто враховувати й події, які могли вплинути на опитування у жовтні 2024 року, які могли впливати на думки і погляди українців, зокрема: «повзучий наступ» російських військ на Донбасі, операція українських сил оборони в Курській області, виборчий процес у США, незрозуміла позиція партнерів з окремих питань таких як захід на територію Росії, дозвіл на нанесення ударів у глиб території ворога далекобійними засобами тощо. На Рис. 3.4 представлені результати опитування з травня 2022 до жовтня 2024 року. Починаючи з травня 2022 року до травня 2023 року від 8-10% опитаних виступали за поступки територіями, а від 82% до 87% були проти цього. У травні 2023 року можна прослідкувати зростання частки тих, хто за територіальні поступки. Вже до кінця 2023 року готовність поступитися зросла до 19%, в лютому місяці 2024 року до 26%, а у травні цього ж року до 32%. Наразі 32% готові до територіальних поступок.

Рис.3.4 Твердження з якими українці погоджуються в більшій мірі щодо можливих компромісів для досягнення миру з Росією?

Джерело: [Київ, КМІС, 2024]

Відбулося поступове зниження тих, хто виступає проти жодних територіальних поступок, що демонструють результати за травень 2024 року(55%). У жовтні 2024 року 58% респондентів зайняли позицію проти жодних територіальних поступок⁷⁵. Такі результати пов'язані з різною реакцією на події та частковою втомою від війни. Також слід пам'ятати, що значна частка українців не бажає поступатися територіями Росії, адже це може призвести до поновлення бойових дій та продовження експансії Москви в Україні. Інше опитування інституту Gallup дослідило думки українців, які виступають за швидке припинення війни шляхом переговорів, про їхні погляди на іноземні держави, які сприяють цьому.

Рис.3.5 Думки українців щодо країн, які б відігравали значну, другорядну або взагалі не повинні відігравати жодної ролі в потенційних мирних переговорах між Україною та Росією

⁷⁵ Грушецький А. Динаміка готовності до територіальних поступок та фактор гарантій безпеки для досягнення мирних домовленостей. КМІС. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1447&page=1> (дата звернення: 29.11.2024)

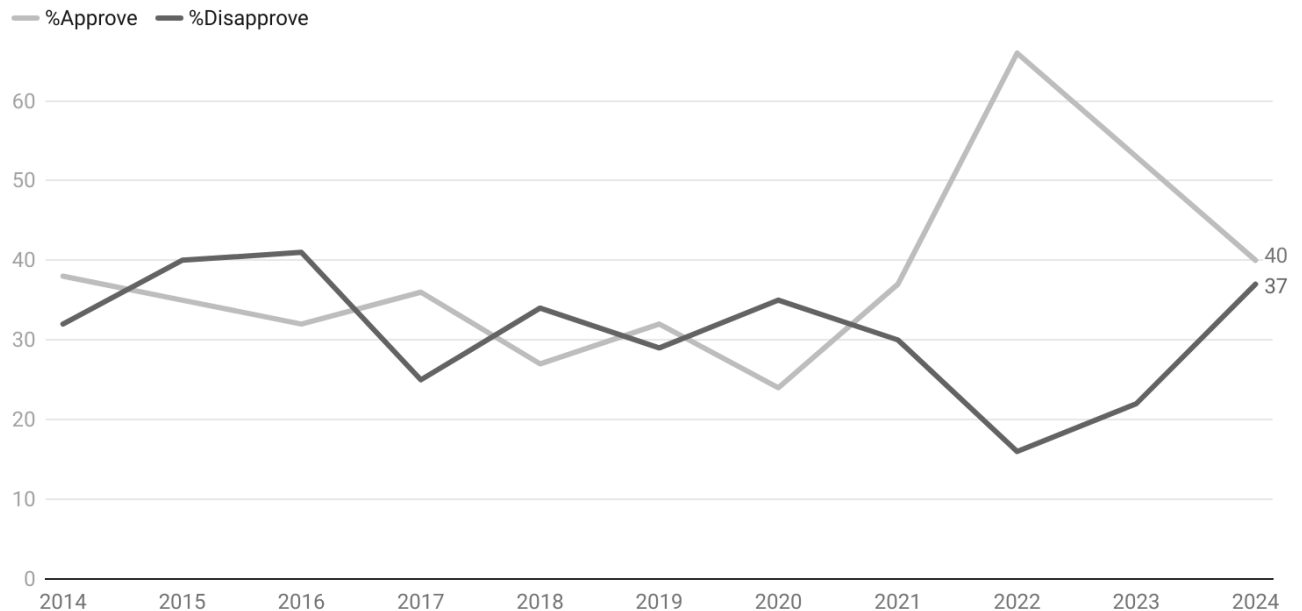
	A significant role	A minor role	No role at all	DK/Refused
The European Union countries	70%	9%	11%	11%
United Kingdom	63%	11%	11%	15%
The United States under a Harris presidency	54%	12%	14%	21%
The United States under a Trump presidency	49%	16%	19%	16%
Türkiye	43%	22%	18%	16%

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Більшість з респондентів воліє бачити країни Європейського Союзу (70%) і Сполучене Королівство (63%) у якості значних гравців у потенційних мирних переговорах. За США під час президентства Трампа чи Камали Гарріс виступили майже однакова кількість опитаних українців. Приблизно половина громадян України, які виступають за мир, хочуть, щоб США відігравали значну роль у потенційних мирних переговорах, зважаючи на заяви Трампа якнайшвидше припинити війну⁷⁶. Самі результати підтверджують втрату Сполученими Штатами медіаторської та лідерської позиції в Європі, що зумовлює перегляд ролі наддержави в українських справах. У Києві та Брюсселі почали це розуміти та діяти у напрямку перегляду тристоронніх відносин, де геополітичний фактор все-таки відіграв основну роль. Інше дослідження Gallup стосувалося очікувань українців щодо вступу в ЄС та НАТО й сприйняття лідерства США та Німеччини. Слід звернути увагу на реакцію респондентів з 2014 року по 2024 рік стосовно схвалення роботи керівництва Сполучених Штатів та Німеччини. До повномасштабного вторгнення думки українців були неоднозначними щодо США. З 2014 по 2021 рік схвалення керівництва США коливалося від 20% до 40% й схожі результати були у тих, хто висловив несхвалення.

⁷⁶ Vigers B. Half of ukrainians want quick, negotiated end to war. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/653495/half-ukrainians-quick-negotiated-end-war.aspx> (дата звернення: 29.11.2024).

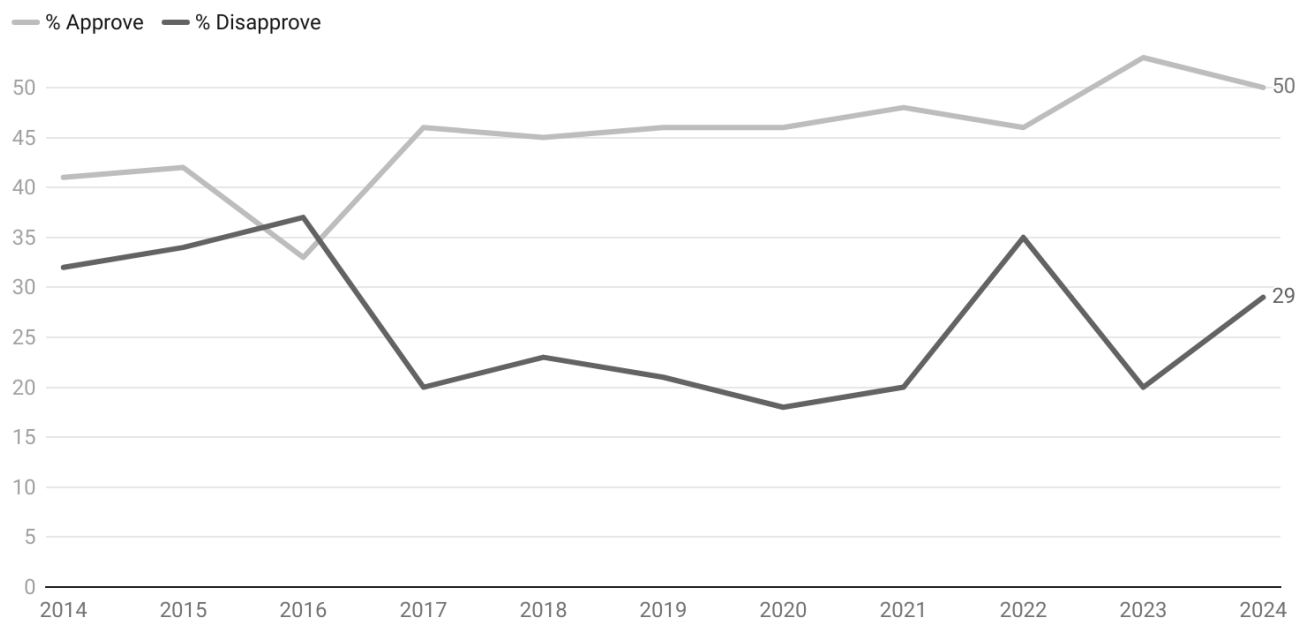
Рис.3.6 Відсоток українців, які схвалюють чи не схвалюють роботу керівництва Сполучених Штатів

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Допомога для України стала обтяжливим питанням у Сполучених Штатах, де багато республіканців прагнуть відстрочити або зупинити надання військової допомоги, на яку розраховують в Києві. 2024 рік ознаменувався падінням сприйняття українцями керівництва США до 40%, що в цілому відповідає настроям до початку вторгнення Росії. Зараз 37% не схвалюють лідерство Вашингтона. Цифри майже однакові й базуються на досить скептичних настроях в Україні щодо партнерів. Можливе згортання військової допомоги є ключовим моментом занепокоєння та відповідних оцінок українського суспільства для американської влади. На початку війни 2022 року схвалення їхнього керівництва підскочило до 66%, що було одним із найвищих показників у світі на той час. Іншою державою в дослідженні стала Німеччина схвалення керівництва якої відбувалося у зворотньому порядку на відміну від США. З початком війни керівники в Німеччині не були досить рішучими щодо накладення санкцій на Росію, що пояснюється залежністю держави від енергоносіїв Москви.

Рис.3.6 Відсоток українців, які схвалюють чи не схвалюють роботу керівництва Німеччини

Джерело: [Washington, Gallup, 2024]

Коли розпочалося повномасштабне вторгнення, несхвалення Берліна зросло з 20% до 35%, тоді як схвалення залишалося стабільним. 2023 року схвалення українцями лідерства Німеччини було 53%, а несхвалення 20%. Цікаво, що ця цифра була на одному рівні зі США (53% проти 22%). У 2024 році оцінка українців щодо США ще більше знизилася, лідерство ж Німеччини залишається стабільним і майже відповідає довоєнному рівню⁷⁷. З початком війни це вперше, коли Берлін домінує над Вашингтоном у питанні лідерської позиції серед респондентів з України. Дані пояснюються все тією ж логікою американського керівництва із якнайшвидшою зупинкою війни в Україні та перекладанням відповідальності на Європу за її ж регіон. Українці відчувають це, і результати опитування є досить очікуваними зважаючи на вищенаведені фактори⁷⁸.

⁷⁷ Vigers B. Ukrainians grow more skeptical of west. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/653471/ukrainians-grow-skeptical-west.aspx> (дата звернення: 28.11.2024).

Іншим питанням та проблемою для двосторонніх відносин між США та Україною є можлива угода, яка може приректи на загибель не тільки Україну, а й увесь євроатлантичний простір. Адміністрація Трампа після його інавгурації може прийняти рішення про укладення подібних домовленостей та самої угоди, незважаючи на недосконалі шляхи завершення війни для Заходу й Києва. У статті *Foreign Affairs* автори аналітичного матеріалу вважають, що це дає Україні та Європі можливість отримати максимум користі з поганої ситуації. По-перше, їм слід наполягати на тому, що жодні перемовини не відбуватимуться без участі Києва та ключових європейських посередників. Також потрібно уникати слабких домовленостей, які зобов'язуються виконувати обидві сторони конфлікту, та які Росія може порушити майже без наслідків. Мінські угоди та Будапештський меморандум довели свою неефективність, зокрема через пусті безпекові гарантії Росії Україні, Казахстану та Білорусі. Через це нова угода повинна включати сильні механізми її дотримання, які гарантуватимуть відчутні наслідки в разі порушення. Москва сприйматиме заморозку війни як тимчасовий момент для відновлення своїх сил перед початком нової експансії. Для уникнення подібних пасток Європа має вирішити низку внутрішніх проблем та розбіжностей. Позиція Угорщини та Словаччини щодо умиротворення Росії, неоднозначне керівництво в Німеччині, Греції, Італії та Іспанії створюють картину того, що лєвова частка гравців на європейському просторі не будуть боротися за вигідну угоду на чолі зі США для швидкого закінчення війни. Існують і друзі України, які готові зайняти тверду позицію на підтримку України та інтересів європейської безпеки. Членами подібної коаліції можуть бути Франція, Польща, Велика Британія, країни Балтії та Північної Європи, Франція і Велика Британія, зокрема, могли б використати свій дипломатичний і військовий потенціал, щоб відстоювати принципову євроатлантичну позицію. Це зможе схилити США більш активно виступати за підтримку вигідної угоди для всіх членів НАТО та України. Наступне питання полягає в тому, як створити надійніші гарантії безпеки. Вступ України до НАТО перед початком переговорів допоміг би цьому і зміцнив би позиції Альянсу на Східноєвропейському напрямку. Це стало б сигналом для

Росії, що вона не може розраховувати на угоду, де нейтралітет України був би основою для демілітаризації, що є найгіршим варіантом для Києва. Подібний крок з боку партнерів міг би зумовити тиск на Росію, щоб вона якнайшвидше розпочала переговори, якщо вона хоче домовитися про статус України, який не передбачає членства в НАТО. Саме запрошення до Альянсу не є швидким процесом, адже українська влада та суспільство постійно чули відмовки від провідних лідерів НАТО США та Німеччини. Одні вважають, що безпека Європи це її справи, а інші бояться ескалації конфлікту в разі прийняття такого кроку. Інший варіант може передбачати впровадження в Україні «ізраїльської моделі безпеки», де фінансова допомога збільшується, й знімаються більшість обмежень на застосування сили, маючи на увазі гарантії безпеки, які Сполучені Штати надають Ізраїлю⁷⁹. Але це вимагає постійної фінансової та політичної підтримки з боку західних партнерів. І, як показали нещодавні конфлікти Ізраїлю на Близькому Сході, прихильники України повинні бути готові до прямої участі в її захисті. Більше того, вони можуть відмовитися від таких гарантій у будь-який час і без особливих втрат для себе. Тому більшість цих варіантів мають суттєві недоліки і ставлять Київ у незручне положення на можливому переговорному треку. Це відбувається не в останню чергу через втрату лідерства США і відхід адміністрації Трампа від європейських справ. Наддержава не показує прикладу єдності євроатлантичної спільноти, яка повинна була унеможливити війни в Європі. Наймовірнішим варіантом є розгортання європейських сил в Україні, щоб забезпечити дотримання Росією угоди про припинення вогню. Європа могла б очолити таку операцію, спираючись на свій військовий потенціал і стратегічні інтереси в захисті своїх власних кордонів, за обмеженої підтримки з боку Сполучених Штатів. Такий підхід мав би кілька переваг: він продемонстрував би відчутну європейську залученість і заблокував би подальше просування Росії, виправдав би очікування Трампа, що європейці дбатимуть про власну безпеку, і підштовхнув би Росію до переговорів з позиції сили. Європейські сили, які

⁷⁹ Routledge Handbook on Israeli Security / ed. by S. A. Cohen, A. Klieman. 1st ed. London: Routledge, 2018. 366 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315165196>

будуть гарантами, потребуватимуть авторитетних повноважень і здатності реагувати на відновлення російського наступу, що виходить далеко за межі простого спостереження. Проте головною роллю європейської армії буде стримування, де війська не братимуть участі в бойових діях на передньому краї оборони, натомість вони щодня будуть втягуватися у малі сутички, щоб уникати неконтрольованості ескалації конфлікту. Коаліція буде вести оборонні дії, розташовуючись щонайменше за десяток миль за лінією фронту і дотримуючись правил ведення бойових дій, які підкреслюють її стримувальну роль. Європейським гарантам слід очікувати, що Росія випробує дієвість цього варіанту безпеки, використовуючи далекобійне озброєння. Путін, який від самого початку робив ставку на зниження інтересу США та втому Європи, тепер може вирішити, що йому краще почекати, поки нова адміністрація Трампа втратить терпіння і змусить Україну поступитися своїми інтересами в майбутній угоді⁸⁰. Якщо Росія залишиться непоступливою, Європа повинна взяти на себе основну частину фінансової допомоги для підтримки Києва в затяжному конфлікті. Існує потреба і в американському лідерстві, яке не демонструє готовності вводити війська, а тим більше воювати за державу, що не знаходиться у сфері національних інтересів США. Хоча американські адміністрації президентів часто запевняли Україну в підтримці до кінця війни, яка тягнеться з анексії Криму Росією з 2014 року. Наведені вище гарантії слугували б значним фактором стримування амбіцій Кремля, але значні економічні, геополітичні та безпекові розбіжності заважають налагодженню тристоронніх відносин ЄС, США та України.

⁸⁰ Tenenbaum E., Litra L. Ukraine's security now depends on Europe. Foreign Affairs. URL: https://www.foreignaffairs.com/ukraine/ukraines-security-now-depends-europe?check_logged_in=1&utm_medium=promo_email&utm_source=lo_flows&utm_campaign=article_link&utm_term=article_email&utm_content=20241206 (дата звернення: 04.12.2024).

Висновки

Таким чином, з початком повномасштабної агресії Росії 2022 року політика США щодо України опинилася в центрі міжнародної уваги, виявляючи низку дилем у зовнішньополітичному підході Вашингтону. Різна логіка сприйняття міжнародної політики в Україні, США та Європі виливається у ряд ключових аспектів, що впливають на прийняття рішень американськими адміністраціями, їхні результати та наслідки для України, її союзників і партнерів. Якщо говорити про причини та наслідки цих дилем, то можна виділити основні:

1. Неореалістичний та ідеалістичний підхід в зовнішній політиці США. Реалісти розглядають Україну як інструмент стримування Росії, зосереджуючи увагу на балансі сил та обмеженні впливу Москви в регіоні. У свою чергу, ідеалісти наголошують на підтримці демократії та захисті суверенітету України як частини глобального демократичного порядку. Це призводить до внутрішньої дуальності в американській політиці, що ускладнює ухвалення ефективних рішень та прийняття оновленої, гнучкої політики. Неореалістичний підхід, представлений такими концепціями, як «м'яке балансування» та «баланс загроз», які пояснюють стриману політику США, що спрямована на уникнення прямої ескалації конфлікту з Росією. Водночас, адміністрація Байдена дотримується принципу «не програшу» України, що передбачає стримування агресії Росії без прямого військового втручання. Це підтверджує стратегія надання зброї та фінансової допомоги, яка залежить від громадської думки в США.

2. Проблема впливу громадської думки та російської дезінформації є другою дилемою, яка відіграє вирішальну роль у формуванні зовнішньополітичного курсу. Дослідження показали, що більшість американців все ще підтримує повернення Україною своїх територій, хоча є значна частка, які вважають, що їхня країна робить «занадто багато» для підтримки Києва. Однак зростання впливу російської дезінформації в США підриває суспільну підтримку і сприяє формуванню думок, які вигідні Кремлю, та формує ізоляціоністський погляд на міжнародну політику Вашингтону.

3. Дилема ефективності політики США щодо України полягає у відсутності стратегічного бачення та довгострокової стратегії щодо України. Американська адміністрація продовжує діяти в логіці стримування, уникаючи ескалації конфлікту за межами України. З одного боку, адміністрація США намагається уникнути ескалації, діючи уникаючи та мінімізуючи ризи прямого зіткнення з Росією. З іншого боку, відсутність чітко визначеної стратегії щодо України та нерішучість адміністрації США у таких ключових питаннях, як ленд-ліз чи стабільне фінансування, підбивають довіру Києва до США як стратегічного партнера. Це суттєвим чином ускладнює двосторонні відносини.

4. Дилема статусу Вашингтона серед європейських союзників та безпеки України стосується того, що США продовжують відігравати ключову роль у забезпеченні військової та фінансової підтримки України, що є критично важливим аспектом. Проте таке лідерство збільшує залежність Києва від Вашингтона, а відсутність формальних союзницьких зобов'язань залишає Україну вразливою до внутрішньополітичних змін у США. З іншого боку, погіршення статусу США серед європейських союзників через їхню слабкість та енергетичну залежність від Росії ускладнює збереження та створення сильної коаліції. Зростання ролі ЄС у вирішенні конфлікту є важливим, але його обмежені можливості ставлять під сумнів здатність підтримувати Україну на належному рівні без лідерства Вашингтона.

Цю ситуацію можливо виправити здійснивши можливі заходи:

1. Для України важливо зміцнювати двостороннє співробітництво зі США шляхом поглиблення економічної та військової інтеграції.
2. Необхідно активно працювати з американським суспільством та медіа для збереження високого рівня підтримки України.
3. Українській дипломатії слід зосередитися на формуванні довгострокових стратегічних відносин, які враховуватимуть можливі зміни у внутрішній політиці США.

Список використаної літератури

1. Американські гойдалки / І. Гадзинська та ін. Texty.org.ua. URL: <https://texty.org.ua/projects/112501/amerykanski-hojdalky/?src=main#network>.
2. Грушецький А. Динаміка готовності до територіальних поступок та фактор гарантій безпеки для досягнення мирних домовленостей. КМІС. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1447&page=1>.
3. Кошкіна С. Рустем Умеров: «У нас нульова толерантність до корупції. І ми продовжимо чистити систему». LB.ua. URL: https://lb.ua/news/2024/09/24/636406_rustem_umierov_u_nulova.html
4. Мацієвський Ю. В. Як писати наукові роботи з політології? : [навчальний посібник] Видання друге, перероблене і доповнене / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 148 с.
5. Раєвський Д., Скібіцька Ю. Втомилися від заяв Ілона Маска про мир з росією? Він не один – припинити допомагати Україні закликають Джордан Пітерсон, Бен Шапіро і Джо Роган. Як західні лідери думок стали рупором кремля – розбір «Бабеля». Бабель. URL: <https://babel.ua/texts/85811-vtomilisya-vid-zayav-ilona-maskapro-mir-z-rosiyeyu-vin-ne-odin-pripiniti-dopomagati-ukrajini-zaklikayut-dzhordan-piterson-ben-shapiro-i-dzho-rogan-yak-zahidni-intelektuali-stali-ruporom-kremlya-rozbi>.
6. Сімон Л. НАТО Рев'ю - Китайська і індо-тихоокеанська головоломка для НАТО. NATO Review. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2023/11/22/kitajs-ka-ndo-tihookeans-ka-golovolomka-dlya-nato/index.html>.
7. Фішел Ю. М. Московський фактор. Політика США щодо суверенної України та Кремля : книга / пер. з англ. М. Піцик. Харків : Віват, 2023. 352с.
8. 60 Minutes. Emmanuel macron: the 60 minutes interview, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MRgjUQ6kzeA>.

9. Barnes J. E. Vance describes plan to end Ukraine war that sounds a lot like putin's. The New York Times. URL:
<https://www.nytimes.com/2024/09/13/us/politics/vance-trump-ukraine-russia-war.html>.
10. Bialer S. Gorbachev's Russia and American Foreign Policy : Book / ред.: S. Bialer, M. Mandelbaum. New York : Routledge, 2019. 528 c. URL:
<https://doi.org/10.4324/9780429033094>.
11. Brenan M. More americans say U.S. is not helping Ukraine enough. Gallup. URL: <https://news.gallup.com/poll/643601/americans-say-not-helping-ukraine-enough.aspx>.
12. Caulcutt C. Macron warns Europe 'can die' in alarmist speech on protectionism, geopolitical threats. POLITICO. URL:
<https://www.politico.eu/article/emmanuel-macron-europe-china-competition-protectionism-geopolitics/>.
13. Challenge validation. Similarweb Digital Intelligence: Unlock Your Digital Growth. URL: <https://www.similarweb.com/website/rt.com/#geography>.
14. Charap S. An unwinnable war: Washington needs an endgame in Ukraine. Foreign Affairs. URL: <https://www.foreignaffairs.com/ukraine/unwinnable-war-washington-endgame>
15. Chellane B. Biden's vexed foreign policy legacy leaves hard choices ahead. The Hill. URL: <https://thehill.com/opinion/international/5019516-bidens-vexed-foreign-policy-legacy-leaves-hard-choices-ahead/>.
16. Cohen R. S., Gentile G. Biden's catch-22 in Ukraine. RAND Corporation. URL: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2024/05/bidens-catch-22-in-ukraine.html>.
17. Donald trump's foreign policy positions. Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/election2024/candidate-tracker/donald-trump#russia-ukraine>.

18. Dress B. US general says Russian army has grown by 15 percent since pre-Ukraine war. The Hill. URL: <https://thehill.com/policy/defense/4589095-russian-army-grown-ukraine-war-us-general/>.
19. Dutkiewicz, J., Smolenski, J. Epistemic superimposition: the war in Ukraine and the poverty of expertise in international relations theory. *Journal of International Relations and Development* (2023). <https://cutt.ly/TwTfBuMQ>
20. Eun-jung K. (LEAD) presidential office says to begin talks with ukraine this week over kyiv's special envoy to S. Korea. Yonhap News Agency. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20241030009251315?section=national/defense>.
21. FACT SHEET: The Biden-Harris administration's national security strategy | The White House. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/10/12/fact-sheet-the-biden-harris-administrations-national-security-strategy/>.
22. Goldberg J. The Obama doctrine. *The Atlantic*. URL: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/04/the-obama-doctrine/471525/>.
23. Illarionov A. Five numbers to remember about US aid to Ukraine. Center for Security Policy. URL: <https://centerforsecuritypolicy.org/five-numbers-to-remember-about-us-aid-to-ukraine/>.
24. Inflation reduction act. U.S. Department of the Treasury. URL: <https://home.treasury.gov/policy-issues/inflation-reduction-act>.
25. Joint declaration with president Leonid Kravchuk of Ukraine. Archives and Research - George Bush Library and Museum. URL: <https://bush41library.tamu.edu/archives/public-papers/4262>.
26. Kellogg K., Fleitz F. America first, Russia, & Ukraine. America First Policy Institute. URL: <https://www.americafirstpolicy.com/issues/america-first-russia-ukraine>.

27. MacKay J. “Making democracy safe for the world”: Kenneth Waltz on realism, democracy, and war. *International studies quarterly*. 2024. Vol. 68, № 3. p. 112. URL: <https://doi.org/10.1093/isq/sqae112>
28. Matsiyevsky Yu. The U.S. and the International Political System : What Model for the Future?. *Наукові записки НаУКМА : Політичні науки*. - 2003. - Т. 21. - С. 58-63. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a573f8f2-a16f-4ae4-bdf6-628d8820d602/content>.
29. Masters J., Merrow W. How much U.S. aid is going to Ukraine?. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/article/how-much-us-aid-going-ukraine>.
30. McCaul M., Rogers M., Turner M. Proposed plan for victory in Ukraine. *Committee on Foreign Affairs*. URL: <https://foreignaffairs.house.gov/proposed-plan-for-victory-in-ukraine/>.
31. Mearsheimer, John J. “Why the Ukraine Crisis Is the West’s Fault: The Liberal Delusions That Provoked Putin.” *Foreign Affairs* 93, no. 5 (2014): 77–89. <http://www.jstor.org/stable/2448330>
32. NATO. Brussels summit. Communiqué issued by the heads of state and government participating in the meeting of the north Atlantic council in Brussels 14 June 2021. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm.
33. NATO. London declaration. Issued by the heads of state and government participating in the meeting of the north Atlantic council in London 3-4 December 2019. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_171584.htm.
34. North Atlantic Treaty Organization. The north Atlantic treaty. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm.
35. Peterson J. PETERSON: Russia vs. Ukraine or civil war in the West? *The Daily Wire*. URL: <https://www.dailywire.com/news/russia-vs-ukraine-or-civil-war-in-the-west>.

36. Picula B., Luša Đ. The Biden doctrine and the war in Ukraine: renewed transatlantic relations or reatlantisation between a strategic and asituational partnership. *Teorija in praksa*. 2022. C. 969–988. URL: <https://doi.org/10.51936/tip.59.4.969-988>.
37. Pifer S. *The eagle and the trident: U.S.-Ukraine relations in turbulent times*: Book. Washington, D.C.: Brookings institution press, 2017. 374 p.
38. PowerfulJRE. Tulsi Gabbard on Ukraine and the military industrial complex, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rAfwpfUBw1M>.
39. President Donald J. Trump announces a national security strategy to advance america's interests. The White House. URL: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-announces-national-security-strategy-advance-americas-interests/>.
40. Nicolescu R. A United states of Europe: the need for leadership. *European Council on Foreign Relations*. URL: <https://ecfr.eu/article/a-united-states-of-europe-the-need-for-leadership/>.
41. Rampton R. White House says no issue with Biden's son, Ukraine gas company. Reuters. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-biden-son-ukraine/white-house-says-no-issue-with-bidens-son-ukraine-gas-company-idUSBREA4C0YU20140514/>.
42. Rhodes B. A foreign policy for the world as it is. *Foreign Affairs*. URL: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/biden-foreign-policy-world-rhodes>.
43. Saad L. Americans still see China as nation's top foe, Russia second. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/612170/americans-china-nation-top-foe-russia-second.aspx>.
44. Sanger D. E. From allies and advisers, pressure grows on Biden to allow attacks on russian territory president Biden is weighing fear. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2024/05/29/us/politics/biden-ukraine-russia-weapons.html>.

45. Shawn Ryan Show. JD Vance - why have a government if it's not functioning?
| SRS #130, 2024. YouTube. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=HrgmwtpAsWc>.
46. Stepping into focus: Africa, BRICS, and the war in Ukraine. Atlantic Council.
URL: <https://www.atlanticcouncil.org/event/stepping-into-focus-africa-brics-and-the-war-in-ukraine/>
47. Tenenbaum E., Litra L. Ukraine's security now depends on Europe. Foreign Affairs. URL: https://www.foreignaffairs.com/ukraine/ukraines-security-now-dependseurope?check_logged_in=1&utm_medium=promo_email&utm_source=lo_flows&utm_campaign=article_link&utm_term=article_email&utm_content=20241206.
48. The Economist. What America's protectionist turn means for the world. The Economist. URL: <https://www.economist.com/finance-and-economics/2023/01/09/what-americas-protectionist-turn-means-for-the-world>.
49. The Foreign Corrupt Practices Act : The law of the United States of 19.12.1977 no. Public Law 95-213 : as of 10 November 1988. URL:
<https://www.justice.gov/criminal/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act>.
50. The White House. Remarks by president Biden on america's place in the world. The White House. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/02/04/remarks-by-president-biden-on-americas-place-in-the-world/>.
51. Thomas1VL. United States of Europe - First map of a timeline I'm creating (USE TL). Reddit. URL:
https://www.reddit.com/r/imaginarymaps/comments/f8rvs1/united_states_of_europe_first_map_of_a_timeline/.
52. Thrush G., Vogel K. P. What Joe Biden actually did in Ukraine. URL:
<https://www.nytimes.com/2019/11/10/us/politics/joe-biden-ukraine.html>.
53. Trump explains his plan to stop the war in Ukraine within 24 hours | Fox News Video. Fox News. URL: <https://www.foxnews.com/video/6331305533112>.

54. Ukraine support tracker - A database of military, financial and humanitarian aid to Ukraine. Kiel Institute. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker>.
55. Umland A. Russian narratives, Ukraine, and US right-wing punditry: how kremlin propaganda used a 2021 Washington think-tank debate. *Soviet and post-soviet politics and society*. 2023. Vol. 262. p. 359–381. URL: https://www.academia.edu/107187045/Russian_Narratives_Ukraine_and_US_Right_Wing_Punditry_How_Kremlin_Propaganda_Used_a_2021_Washington_Think_Tank_Debate.
56. Vigers B. Half of ukrainians want quick, negotiated end to war. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/653495/half-ukrainians-quick-negotiated-end-war.aspx>.
57. Vigers B. Ukrainians grow more skeptical of west. Gallup.com. URL: <https://news.gallup.com/poll/653471/ukrainians-grow-skeptical-west.aspx>.
58. Vlahos K. B. Republican lawmakers to Biden: no more 'unrestrained aid' to Ukraine. *Responsible Statecraft*. URL: <https://responsiblestatecraft.org/2023/04/20/republican-lawmakers-to-biden-no-more-unrestrained-aid-to-ukraine/>.
59. Younis M. American views on the ukraine war in 6 charts. Gallup. URL: <https://news.gallup.com/poll/513680/american-views-ukraine-war-charts.aspx>
60. Ukraine support tracker - A database of military, financial and humanitarian aid to Ukraine. Kiel Institute. URL: <https://www.ifw-kiel.de/topics/war-against-ukraine/ukraine-support-tracker>.
61. Umland A. Russian narratives, Ukraine, and US right-wing punditry: how kremlin propaganda used a 2021 Washington think-tank debate. *Soviet and post-soviet politics and society*. 2023. Vol. 262. p. 359–381. URL: https://www.academia.edu/107187045/Russian_Narratives_Ukraine_and_US_Right_Wing_Punditry_How_Kremlin_Propaganda_Used_a_2021_Washington_Think_Tank_Debate.

62. Znamenski A., Kuzio T. Collusion and conspiracy theories: US domestic politics and russian active measures. Ibidem Verlag. 2023. p. 237–266. URL: <https://doi.org/10.17613/r5ck-w272>.

Додатки